

OWOC (1068) *sb m*

owoc (1068), [**owac** (?)] (*dial. kaszubski*).

-c (1065), -ć (3).

Oba o jasne.

sg N owoc (206). ◇ *G* owocu (181), owoca (2); -a *BielŻyw*; -u : -a *OpecŻyw* (1:1). ◇ *A* owoc (274). ◇ *I* owocem (26); -em (2), -(e)m (24). ◇ *L* owocu (8). ◇ *V* owocu (2). ◇ *pl N* owoce (78). ◇ *G* owoców (130); -ów (5), -(o)w (125). ◇ *A* owoce (128). ◇ *I* owocami (7) *KrowObr*, *GrzegŚm*, *Oczko*, *WerGośc*, *Calep*, *KołakSzczęśl*, *GosłCast*, owocmi (2) *LubPs*, *SienLek*, owocy (2) *SkarJedn*, *SkarŻyw*. ◇ *L* owocach (16), owococh (4), owocech (1); -ach : -och *RejPos* (1:2); -och : -ech *FalZioł* (2:1); ~ -ach (7), *Murm* (2), *BibRadz*, *WujJud CzechRozm*, *LatHar*, *SkarKaz*, -äch (3) *Mącz*, *RejPos*, *SkarŻyw*, -(a)ch (6). ◇ *V* owoce (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Tą część drzewa, krzewu, zioła, która zawiera nasiona; foetus, fructus, frux, pomum Cn* (584) : *RejWiz* 179v; *Zizipha Vulgo*, *Iuiube*, *Yeft owoc nieyáki Mącz* 512d; *Termes – Gałaska z owocem włomioną, zatknienie nagraniczi. Calag* 1057a, 122a, [570]a.

owoc czyj (1): *Proch z liścia áz [!] owoczu te⁸⁰ drzewa [jaworu]/ ieft szkodliwy płuca m [!] wyfufzaiąc zbytnie wylkoć przyrodzoną FalZioł* I 108d.

W połączeniu z nazwą drzewa (2): *Też woda w ktoreyby był warzony wirzbowy owoc/ daie wípomożenie ktory człowiek krwią plue FalZioł* I 134b, I 134a.

a. *O jadalnych owocach drzew, krzewów, ziół; plon z tych drzew itp.; fructus Murm, Mymer¹, BartBydg, Miech, HistAl Vulg, PolAnt, Mącz, JanStat, Cn; pomum Murm, BartBydg, HistAl, Mącz, Calep, Cn; frux Vulg, Mącz, Modrz, Cn; foetus Mącz, Cn; baca, partus Mącz [często w funkcji coll.]* (568) : *Pomum, Alle frucht der bömen die gut effen ift. Wífelky owoc/ godny ku yedżenyu Murm* 108; *De fructibus Arborum. Von fruchten der bömen. O Owoczách. Murm* 108, 108; *Mymer¹ 19v; HistJóz B4; Iezu kthorys figowemu drzewu podłe drogi iedno telko liście maiączim przez owoczu/ zlorzeczył. TarDuch B7; w ktorimto liftku ma [ziele zwane alki a. wysuki] macherziki/ á w nich są iakoby iagody czirwone/ ktorego owoczu moc ieft, podobna/ moczy iagod wilczych. FalZioł* I 6b; *Sok owoczu tego zwiódka babczana/ zaftanawia biegunkę będącą od kiełka niedziel FalZioł* I 21b; á *gdy w receptach naydziez pifano o Trłyczy/ małz rozumieć nie o ziele ale owoczu [o ziárnkach SienHerb 38b]/ s ktorego owoczu fkoreczkę wirzchnią zdzieraią FalZioł* I 30d; *naflenia lactuczanego kurzey nogi/ ieczmienu/ iuiube/ íebeften, (w aptecze ty owocze są) FalZioł* I 32a, I 86d, 87c, 108a, d, 122a (30); *Lato ieft ożywiciel wízitkich ziół, y fiania y vroda owoczow BielŻyw* 136; *Czemu słodkiego owoczu richley fie na gie niż kwałnego. GlabGad* 15; *Kto chce więcey czytać o ziołach albo y o owoczach zdrowych albo nie zdrowych GlabGad* I6v, I4v [4 r.], I5, I5v, I6 [2 r.], I6 żp (15); *A nafiali roi y nafzczepili winnic/ y napłodzili owoczow narodzenia. WróbŻołt* 106/37, kk8v; *LibMal 1554/190v; GliczKsiąż I; Owoce ku ludzkiej żywności. LubPs* X5v *margin*; *KrowObr* 97v, 114v [2 r.], 119, 120, 125; *RejWiz* 13v, 177; *Rzekł [Bóg]: Niechay wypuści z fiebie ziemiá trawę zieloną/ kthoraby z fiebie nafienie dawála/ y drzewo iáblczyfte/ dájące owoc każde według narodu fwe⁸⁰ Leop Gen* 1/11; *Iáblká kthore vrodzą/ nieczyfte będą/ áni ich będziecie ieść: Ale czwartego roku/*

włfyfthek owoc ich będzie poświęcon chwalebny Pánu *Leop Lev* 19/24, *Eccli* 27/7; *RejFig* Cc4v; Bo iákoć łzczep łprochnieie/ wnet owoc czyrwiwy/ A ná zley roli zázwdy/ vroftą pokrzywy. *RejZwierz* 111v, 74v; wyiádły [szarańcza] wzytko źiele/ y wzythki owoce ná drzewach *BibRadz Ex* 10/15; Y nátychmiałt wyfzłá wielka obfithość owocow y rozprzyfmáki vłtham *BibRadz 4.Esdr* 6/44, *Is* 18/5, *Matth* 21/41; Arabia fortunna tá leży ná południe/ ku morzu Arábfskiemu y Perfskiemu przyleglá/ ziemiá vrodzáyna/ rzek/ bydłá/ rozmaitych owocow ma dofyć/ źioł rozlicznych. *BielKron* 264, 40, 40v [2 r.], 50v, 79, 89v (15); Nauci putamen nucis sive membranula quae in nucis iuglandis medio est, Lufzczina orzechá álbo skórká ná yádrku orzechowym teź wzyfłtko to co od owoców odchodzy. *Mqcz* 242b; Oculos, Oko. Etiam de arboribus dicitur, Pączki ná drzewiech gdy łie pukáyá z których kwiećie/ á potym owoce bywáyá. *Mqcz* 259b; Salagma, Wízelákie konfekty z owoców vczinione/ álbo łamy owoce/ yáko yáblká/ grufzki/ yágodi/ wiłnie/ rzepá/ orzechy/ ná długie chowánie włózone y przypráwione. *Mqcz* 365a, 24a, 32c, 39b, 64d, 66a (23); Miedzy Owocmi/ iedno Figi á Winne iágody dobrze doftále *SienLek* 7v, 4v, 43v, Xxx3; Azalż nie opátrzył Eliałzá gdj mu krucy owoc ná pułzczá nołili? *RejAp* 59, 54, 152v, 188; *HistRzym* 63v [2 r.], 64; *RejPos* 250v [2 r.]; *RejZwierc* 110, 172v; *BudBib Os* 9/10; *SkarJedn* 47; Nie iełt y tho trudno/ zá góry/ zá morze iáchác/ álbo połłác po rzeczy rózne/ po korzenie/ po drzewá/ po owoce/ albo ich łoki/ tym kráiom w których łye rodzi niełtycháne *Oczko* 2; vyrzał ná pálmie owoc/ ktory dáctili zowiá *SkarŻyw* 50, A3, 259; *KlonŻal* D2; *ArtKanc* N14v; Arbutus – Drzewow [!] maiące owoc podobniwifzniom. *Calep* 88b; Tragemata – Owoce y wízelákie cukry ktore przy łerze dawaiá. *Calep* 1076b, 154b, [345]b, 569a, 690a, 781b; Sádow pilno łtrzedz: á gdy przyydzie czás/ owoc rzádnie odbierác: iedno łufzyć/ drugie chowác. *GostGosp* 64, 98, 130, 167; *GostGospSieb* +4; *GrabowSet* C2v; Oto iuz trzy látá łá iáko przychodzę łzukáiác owocu ná tey fidze: á nie náyduię. *WujNT Luc* 13/7, *przedm* 37, *Matth* 21/34, 41, 5, 89, *Luc* 13/6, s. 252 [2 r.]; *SkarKaz* 635a.

owoc z czego (22): Przez łfeć lath będziełz ofiewáł rolá twoię/ takiełz przez łfeć lath będziełz łpráwował winnicę twoię/ á owoce zniey będziełz zbieráł *Leop Lev* 25/3, *Lev* 19/23, *Is* 65/21; *BibRadz Mar* 11/14; *BielKron* 6; Iáko látorołł [winna] nie moze czynić y wypułzczác owocu łámá łiebie/ iełliby nie biłá trwálá y mocna w máćicy *RejPosWiecz*² 93; *BudNT* a5v; Niech iuz nikt ná wieki nie vzywa owocu z łiebie *WujNT Mar* 11/14. Cf »owoc z drzewa«, »owoce z winnice«.

owoc czyj [w tym: *G sb i pron* (35), *ai poss* (21), *pron poss* (3)] (59): Naprzod wedłóg powiełci dyałcordis iż iełt owocz te⁸⁰ ziela barzo dobry naprzeciwo niemoczáłm płucznyłm *FalZioł* I 108a, I 6c, 21b [2 r.], 87d, 108a, III 23a; *MurzNT* 98 marg; *BibRadz Lev* 19/23, 26/4, *Is* 65/21, *Ez* 34/27, *Dan* 4/9, 11; *BielKron* 40; *RejAp* 188; *RejPos* 204v; Wołáł mocno y mowił tak/ Porábćie drzewo/ á obetnićie gałęzie iego/ zrzucćie látorołli iego/ á rozprofzćie owoce iego/ niech będą rozpędzone zwierzętá z pod niego *BudBib Dan* 4/14[11], *Dan* 4/12[9]; Kto kiedy źołnierská łluzy o łwym nakłádzie? kto łádzie winnicę/ á owocu iey nie vzywa? kto páłie łtádo/ á mleká z łtádá nie ie? *LatHar* 127. Cf *W połqczeniu z przymiotnikiem od nazwy drzewa*: »daktyłowy owoc; owoc datełki«, »owoc drzewa«, »jabłka owoc«, »owoc mirystyki«, »oliwki owoc«, »owoc winnice«, »źołędny owoc«.

W połqczeniu z przymiotnikiem od nazwy drzewa (krzewu, ziola) [w tym: *bobkowy* (2), *cedrowy*, *figowy*, *gruszczany*, *kaparowy* (2), *migdałowy*, *oliwny*, *palmowy* (3), *łliwowy*, *tarnkowy*, *tryłyczowy*]

(15): *FalZioł* I 31a, III 13d, 14a, 16c, 20a; *GlabGad* 16; Gdy też będzie zbierał owoce oliwne/ iefli co ná drzewie zołtanie/ nie wrociź fie zás to otrząść. *Leop Deut* 24/20; przynosiłi [*Nigryte*] Koty morłkie/ tákież Małpy/ Dáktyły y Palmowe owoce *BielKron* 451v; *Palmae fructus*, Owoc páłmowy. *Mqcz* [274]a; Pyrum, Grufzká owoc zwálzczá grufzczány. *Mqcz* 334b, 328b, 408b, 421a; *SkarŻyw* 493; *Cedrides* – Cedrowi owoc. *Calep* 176b.

W *połączeniach szeregowych* (19): Czafy zbierania ziół/ Kwiatow/ Korzenia/ nafienia/ y owoczu. *FalZioł* V 118, [*7]; Drugie możem baczyć iż w onych krainach, nie rośtą wina, figi, ani żadne owoce flodkie *MiechGlab* *4; Karmił go Anyoł długo/ przynofząc mu chlebá/ Iábłek/ wody/ owocow/ y czego potrzebá. *RejWiz* 155v; Znałzáli ná takie wefela łpołu mąki/ chleb/ figi/ mięfá/ ryby/ owoce/ y wżelkie ftráwy/ według przemożenia káždy. *BielKron* 272v; Ma Hifzpania winá/ zboża obfithość/ źwierzow/ mięs dofyć/ owocow dobrych/ ktorych tu w tych źiemiách nie maź. *BielKron* 279v; Nabiálu wżelkiego dofyć máią y owocow wżelkich/ thákież iągód winnych kthore zowiemy rozynki. *BielKron* 453v, 266v, 284v, 447, 453v; *GrzegRóżn* Ev; W iedzeniu tedy kápufty/ ziół/ owocow/ y wilgich rzeczy pożyway miernie. *SienLek* 5; tedy dzieci mále záchodzą przedáiąc thy rzeczy ktorych potrzebuią ku żywności/ iáko Chleb/ Owoc/ Sery/ Owies/ Ięczmien zá pieniądze *BielSpr* 54; *Oczko* 1v, 3v, 24v; *WerGość* 259; iednem źwierzętom kazał ieść trawę/ drugim korzonki/ tym liście/ owym z drzewa owoc/ niektorym źiarná/ á niektorym też mięśo inych źwierząt *GórnRozm* Nv.

W *przeciwstawieniach*: »owoc ... goły korzeń, kwiecie, mięso, ziele« (4): á gdy w receptach naydziesz piłano o Trłyczy/ maź rozumieć nie o ziele ale o owoczu *FalZioł* I 30d; zmyśliłem łobie Połth nigdy nie iadác mięfá/ tylko trochę owocow *BielKron* 459; A załz niekołztownieyfzy owoc niż goły korzeń? *WujJud* 110v; By/ [*Pan*] błogofławił/ polam w obfithości/ Táki/ iżby źiemiá miá/ Więcey owocu niż kwiećia rodziłá. *GrabowSet* T3v.

W *porównaniach* (12): *OpecŻyw* 15; tákież też y orzechy máiąc owoc wielki iáko máłony/ tám była nie zliczona wielkość małp. *HistAl* L6; bo my pierwey bywamy wśpráwiedliwieni niż co dobrego wtzyniey/ iáko y drzewo pierwey muśi być dobre/ niłłi owoce dobre s łiebie pokaże *KrowObr* 59; Boć náuká iefł by kwiat co ná drzewie roście/ Ale mądrość zá owoc słtanie wżytkim proście. *RejWiz* 80; Iáko znać z owocu opráwę drzewá ták łerce znać człowiecze z rozmyłłney powiełci. *BibRadz Eccli* 27/6[7]; Czudność tedy zwierzchnia prawdziwy znák iefł/ á piątno/ wnątržney dobroci/ iáko piękny kwiat ná drzewie znákem iefł dobrego owocu: á my przez tho co widzimy/ dochodzimy tego czego widzieć nie możem *GórnDworz* Ll5; Ale ktho fie ozdobi cnotą [...]/ ten iefł iáko łzczep pięknie włzczepiony/ kthory s łiebie nadobne iągódki á wdzięczne owoce záwždy podawác może. *RejZwierc* 52v; Kwiałth bez owocu/ Wiárá bez cnoty. *RejZwierc* 259v *marg*, Aaa4v; *CzechRozm* 87; Nie ták ogród polewany owoc dáie: iáko kościoł gdy fie męczeńłką krwią pokrapia. *SkarŻyw* 130; *Hiasco* – Padam fie iako owoc dozrzały. *Calep* 482b.

W *charakterystycznych połączeniach*: owoc *cirpki*, *doskonały*, *drogi* (3), *gorszy*, *kwaśny*, *lepszy* (2), *mnogi*, *obfity* (*obfity*) (2), *przewyborny*, *rozkoszny* (3), *rozliczny* (5), *rozmaity* (7), *łłodki* (3), *surowy*, *szkodliwy*, *szlachetny*, *łłusty*, *wdzięczny* (5), *wielki*, *zagniły*, *zdrowy* (*nazdrowszy*) (2); owoce *dziwne*, *rozmaite*; owocow *obfithość*, *uroda*.

Przysłowia bibl.: tak też nie wżycy łą wnetże kościołem/ którzy sie kościołem tzniją [...]. Abowiem Pan Kryfthus powiedział: Z owocow [ich pozn]ácie ie. *KrowObr* A3, 88; *SarnUzn* G8, H5v; *RejPos* 64v, 186v, 187, 189v; *WujJud ktv*; Bo kázde drzewo z włafne⁸⁰ owocu poznáwáią. *BudNT Luc* 6/44; *CzechEp* 37 [2 r.]; Drzewo znác z owocu. A ferce z vczynkow. *WujNT Luc* 4 arg; Gdyż kázde drzewo z włafnego owocu bywa poznane: Boć nie zbieráią z ćiernia fig: áni z głogu zbieráią winnych iągod. *WujNT Luc* 6/44, *Matth* 7/16, 20, 12/33, Yyyyy2v [2 r.] [*Ogólem* 19 r.]

Z Dawná to tak póspołu/ iedno z drugim chodzi/ Póspolicie dobry fzczep/ dobry owoc rodzi. *RejZwierz* 74v; Ezechiafz fyn Acháfow krolował nád Iudą [...] dobry owoc ze złego drzewá był *BielKron* 88v; *SarnUzn* G8v; Tákże też záfię drzewo złe owocze złe podawa s siebie. *RejPos* 186v, 186v, 187 [2 r.], 189v; Nie ieft bo dobre drzewo/ czyniące owoc zły. Ani drzewo złe/ czyniące owoc dobry. *BudNT Luc* 6/43; ZAwždy ná dobrym drzewie dobry owoc bywa/ Tákże cnotliwy ociec dobre fyny miewa. *PaprPan* Dd2v; Tákci wfzelkie drzewo dobre/ owoce dobre rodzi: á złe drzewo/ owoce złe rodzi. *WujNT Matth* 7/17, *Matth* 7/18 [2 r.], *Luc* 6/43 [2 r.]. [*Ogólem* 17 r.]

Frazy: »owoc dostawa się« (1): gdy iuż dobrze ciepło zagrzeie też sie owoc doftawa. *GlabGad* C7.

»owoc (u)roście; owoc rosnący« (2;2): *BielKron* 446; Nux. Orzech/ wfzeláki owoc w fczefszuyách roftący yáko łą orzechy/ migdały/ káftany/ żołádz/ mużkat. *Mącz* 255c, *Spongiolae etiam dicuntur*, Owoc ná polney rozey roftący. *Mącz* 410c; iefli ná nim [drzewku przy drodze] owoc iáki vrofcie/ áliżci go kiymi wnet otłuká *RejZwierc* 21v.

»owoce wiszą« (3): páná tákiego czo sie thákiemi ludźmi báwi zowá owym drzewem co wyfoko ná fkále ftoi [...] / á piękne owoce wifzą ná nim/ á tilko iż ich wrony á froki wzywáią. *RejZwierc* 49, 172v; *Spathalion* – Gałaska na ktorei owocze wifzą. *Calep* 995b.

Zwroty: »owoc chować« [szyk zmienny] (2): *Oporthea*, Owocowa piwnicá w którey owoc chowáją. *Mącz* 266a; *Condere et repondere fructus*. Chować owoc. *Mącz* 311d; *Calep* [733]b.

»czynić, czyniący owoc« = *faciens fructum PolAnt*, *Vulg* [szyk zmienny] (4;3): Wfzelkie tedy drzewo/ ktoré mieczyni [!] owocu dobrego wycinaią i wogień miecá. *MurzNT Luc* 3/9 [*Przekład tego samego tekstu CzechRozm*]; *Leop Gen* 1/12; Y rzekł Bog niech zrodzi ziemiá trawę (y) ziele płodzące nafienie/ (y) drzewo płodne czyniące owoc wedle rodziáiu fwego *BudBib Gen* 1/11; *CzechRozm* 257v; wiemy bowiem co obiecáno drzewu niepożytecznemu/ ktore owocu nie czyni *ReszPrz* 57; *WujNT Matth* 12/33 [2 r.].

»mieć, mający owoc« [szyk zmienny] (5;1): Grużkáz z iábłonią z rozmowy/ Doieżdżáły ná sie flowy: Iedná drugiey vřágálá/ Iżby gorfzy owoc miáłá. *BierEz* L4v; Biały blufzcz ma biały owocz/ á czarny ma czarny owocz *FalZioł* I 48c; PAproć rofcie na khamiennych mieyfzczach na gorach/ kwiathku żadnego niema ani owoczu *FalZioł* I 55c, I 120c, 125d.

»(na-, po-, wy)zbierać, (o-, ze)brać owoc« = *colligere, decerpere, stringere, percipere fructum Mącz*; *colligere fructum PolAnt* [szyk zmienny] (6;3): *Leop Deut* 24/20; *Percipere fructum ex arbore*. Owoc z drzewa obráć. *Mącz* 36d, 39c, 421a; Tákowi łą podobni oracžom gnuśnym á leniwym/ którzy z wielką pilnością fzczipią drzewá rozmaite/ á potym o nie máło dbáią/ y nie biorą też owocu z nich ktorego sie fpodzyewáli. *RejPosWstaw* [412]v; A wybierayćie wino/ y letne (owoce)/ y oliwę a chowayćie w nacznia wálże *BudBib Ier* 40/10, *Ier* 40/12; Bo iáko fadownik wedle náтуры drzewá/

iedny owoce łam ręką łwoią zbiera/ iáko wiśnie/ broškwynie y inne iągody miękkie: drugie trzęsie iáko grufzki y iáblká *SkarŻyw* 80; Odbieżą was iáko cháłupki przy iáblkách/ gdy owoce pozbieraią/ którą ładá wiátr rozwieie. *SkarKazSej* 673b.

»owocow nasuszyć« (1): Zafz też wádzi y powidłek łobie nádziáłác? owocow náłufzyć/ rozyczek álbo inych ziółek náłmáżyć/ wodeczek nápalíc *RejZwierc* 110v.

»owoce obrywać« (1): Krádnie rzeczy ogrodne/ owoce obrywa: Kiedy drzwiami nie może/ przez páركان fię wrywa. *KlonWor* 34.

»owoc otrząść« (1): Decerpere foetus arborum. Otrząść/ albo zebrác owoc [!] z drzew. *Mącz* 39c.

»(po-, wy)da(wa)ć, (po)da(wa)jący owoc« = *fructum dare Vulg, PolAnt; fructum conducere HistAl; fructum facere, fructifer Vulg* [szyk zmienny] (41:6): Ktora [*gruszka czy jabłóń*] lepšzy owoc dawa/ Ogrodnik to rozeznowa *BierEz* L4v; *OpecŻyw* [61]; *FalZioł* III 20a; *WróbŻołt* 1/3; *HistAl* K7; Pátrz iáko zyemiá/ drzewá/ pięknie zákwiáią/ Iákie wdzyęcżne owoce nam s łiebie dawaią. *RejWiz* 50, 3 [2 r.]; łkáiżicie káiżde miáłto wyborne/ y káiżde drzewo dawaiące owoc wytniecie/ y wšlyftkie łthudnie zálypiećie/ y káiżdą rolą co wybornieyšłá zámiećećie kámiemni. *Leop* 4.Reg 3/19; A będzie iáko drzewo kthore w łzczepione ieft przy ćiekących wodách/ kthore owoc łwoy poda czáłu łwego. *Leop Ps* 1/3; *RejZwierz* 138v; Niech zrodzi ziemiá žiele wydawaiące náłienie: y drzewo rodzáyne owoc podaiące *BibRadz Gen* 1/11; Iełliż winnicá moiá nie poda owocu/ czymże będzie zacnieyšzą nád ine drzewá? *BibRadz I* 423d marg, *Gen* 1/12, *Lev* 26/20, *Ier* 12/2, 1423d marg (9); *BielKron* 6; *Lotosuel lotus*. Drzewo w Africe słotki á dobrze łmáczny owoc dáýące. *Mącz* 197d; *SarnUzn* G8v; *RejAp* 64, 188; *RejPos* 4v, 59v, 186v [2 r.], 187 [2 r.]; *RejZwierc* 7v; *RejPosWstaw* [110²]; Nie łobie Iáblóń wdzięczny owoc dawa/ Nie łam dla łiebie Człek w pracą fię wdawa *StryjKron* 279; Tu páłmowe/ tu bobkowe/ tu drzewo oliwne/ Dáié wonność wyrałtaiąc y owoce dżiwne. *KlonŻal* C4v; Wino Iełień, owoce rozmáié dawa *ArtKanc* P14v, K6; *GórnTroas* 40; Ziołá/ kwiat/ drzewá/ owoc/ šwiátu dáia *GrabowSet* Yv; przeto wšzelkie drzewo ktore nie dáie owocu dobrego będzie wycięte *WujNT Matth* 3/10, s. 13, *Matth* 13/8, *Mar* 4/7, 8, s. 204, *Luc* 13/9, Yyyyy2v.

»pożywać owocu« = *comedere fructum HistAl, Vulg, PolAnt; fructumedere Vulg* [szyk zmienny] (9): niewadzy bierać albo pożywać thego owoczu [náłienia *SienHerb* 39a] zdrowym łudzie^m dla zachowania zdrowia. *FalZioł* I 30d; *HistAl* 16, K7v; *Leop Ier* 29/5; *BibRadz Gen* 3/2, *Is* 65/21, *Ier* 29/28; Ktoż kiedy żołnierską łwym kołżtem łłuży? ktoż łádži winnicę: á z owocu iey nie pożywa? *WujNT 1.Cor* 9/7 [przekład z tego samego tekstu] *PowodPr* 22.

»przynieść (a. przynaszać), noszący owoc« = *fructum ferens Murm; fructum afferre, dare, ferre PolAnt; fructum adferre Vulg* [szyk zmienny] (6:1): Pomus arbor ferens fructus esui aptos. Wšłelkie drzewo nošłące owoc ktory gyedzą. *Murm* 105; Iako latorośł niemoże owocu przynieść od łamyi łiebie/ iełliby na maćicy nietrfała/ tak ani wy iełlibyście wemnie niemęłzkali [!]. *MurzNT Ioann* 15/4; *BibRadz 1.Mach* 14/8; IÁko drzewo wšzelkie/ ktore łye ná Wiołnę niemiazdży/ ni łiécia áni owocu ná láto przyniešie *SienLek* 108; *BudBib Ioel* 2/22; Táki podobien będzie drzewu porzécznemu/ Ktore przynoši co rok owoc pánu łwemu *KochPs* 3; *WujNT Ioann* 15/2.

»owoc rodić, rodzący; (na)rodzi się owoc [z czego]« = *pomifer Mącz, Calep; fructus nascitur, fructum facere, ferre, ferens fructum Vulg* [szyk zmienny] (14:6;2): nitz naniem [drzewie figowym]

nienalázl [Jezus] iedno liście/ przeto rzékł k temu drzewu. Nigdy albo na wieki fie s ciebie owotz więcéy nienarodzi [Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum Vulg Matth 21/19] OpecŻyw 74; RejZwierz 74v; A gdy [...] będźiecie szczepić iákie drzewá rodzące owoc ku iedzeniu [plantaveritis omnem arborem cibi] BibRadz Lev 19/23; Caelebs arbor. Niepłodne drzewo/ które żadnego owocu nie rodzi. Mącz 30a; Bis utilis arbor pomis, Yábloń dwa kroć w rok owoc rodząca. Mącz 511a, [169]b, 309b, 464d; Gdyż drzewo co żadnego owocu nie rodzi/ A iż fie ná żadną rzecz iną nie przy godzi RejPos 156v; Pomifer – Owocze rodząci. Calep 820b; GrabowSet T3v; Niechay fię więcey z ćiebie owoc nie rodzi ná wieki. Y vřhłá zárázem oná figá. WujNT Matth 21/19; A przetoż káźde drzewo nie rodzące owocu dobrego [non faciens fructum bonum]/ będźie wycięte/ y w ogień wrzucone. WujNT Luc 3/9, Matth 7/17 [2 r.], 18 [2 r.], 19, Ioann 15/2 [2 r.], 4; Iáko płonne gruzki z láfu przefádzone lepřzy owoc rodzą SkarKaz 420b.

»owoc rwać« (1): Práwo náfze iefł/ iż kto z ogrodá moiego rořkofřnego owoc będźye rwał á iadł/ muři tám zořtác BielKron 21v.

»wypuřcić (a. wypuszczać) z siebie owoc« (2): rzékł Bog. Oto dałem wám [...] káźde drzewo ktore wypuřcza z fiebie owoc drzewá rodzaynego [omnem arborem in qua est fructus arboris seminificans semen] BibRadz Gen 1/29; y drzewo wypuřci ćzáłem s fiebie tháki owoc/ ktory nigdy nie vřrzeie GórnDworz X5v.

»(z)ieřć owoc; owoc jedzony« = *fructum comedere HistAl, Vulg; poma comedere HistAl* [szyk zmienny] (12;2): owocz zbytnie iedzony/ řzkodzi zořádkowi FalZioł I 11 Ob, III 14a; řtałi [!] tham przez trzy dni ich owoce iedząc. HistAl K6, M5v; LubPs Yv; A piątego roku będźiecie ieřć owoce/ pozbierawřly iáblká kthore fie z rodzą [!] Leop Lev 19/25; BielKron 1v; vyřzawřly niektore drzewo owocne/ iadł owoc iego/ á wnethki fie nań trąd rzućił HistRzym 63v, 63v, 65v [2 r.]; SkarŻyw 271, 580 marg; GórnRozm Nv.

»owocem żywić się« (1): Chlebá/ mięřá/ ryb/ winá/ piwá/ nie máiać/ á wřdy po dwu řet lat żywi bywali/ iedno fie ogrody á owocem żywili poki fie nie ięli orác á kopác. BielKron 318.

Wyrażenia: »czas owocow« = *pora winobrania; tempus fructuum PolAnt, Vulg* (2): A gdy się przybliżył czas owoców/ pořłál řługi řwoie do onych to winiarzow aby wřięli (marg) owoce (–) pożytki iego MurzNT Matth 21/34; BibRadz Matth 21/34; WujNT Matth 21/34.

»daktylowy owoc; owoc datełki« = *daktyl (1;1)*: Palmula, Dáctylowy owoc. Mącz [274]a; Pálmowe drzewo/ Palma [...] ále owoc Dáttełki/ Palmułę řiue dactilli SienLek 250v.

»owoc dobry« = *fructus bonus PolAnt, Vulg; fructus pulcher PolAnt* [szyk 11:9] (20): MurzNT Luc 3/9; KrowObr 59; RejZwierz 74v; BielKron 88v, 279v; RejPos 186v, 187 [2 r.]; GórnDworz L15; BudNT Luc 6/43; CzechRozm 257v; PaprPan Dd2v; iáko na złey roli/ dobre żyto: ná złym drzewie dobry owoc ReszList 183; WujNT Matth 3/10, 7/17, 18, 19, 12/33, Luc 3/9, 6/43.

»owoc z drzewa (a. drzewka), drzewa (a. drzewka), drzewny« = *fructus arboris HistAl, PolAnt, Cn; fetus arboreus Mącz, Cn* [szyk 25:3] (13:11:4): De Fructibus. Von kleinen bõmlin/ ader tzweihen. O Owocach máłich drzewek. Murm 111; Też powiadaię gdy pry Czemieszicza rořcie podle korzenia ktorego drzewa/ thedy owocz onego drzewa řtolcze czyni. FalZioł I 46d; ORzech Muřzkathowy iefłh ciepły y řuchy w wtorim řtopniu/ iefłh owocz zdrzewa iedne⁸⁰ ktore rořcie w Indyey FalZioł III 10c;

Then ptafzek [*synogarlica*] [...] żywi fie ziarnem albo owoczem drzewnym *FalZioł* IV 26b, I 60c, 108d, 110a, III 10d, 16b (11); *HistAl* M5v; Ze pierwŕze owoce z drzew do trzech lat precz wyrzucáć mieli. *BibRadz Lev* 19 arg, *Gen* 1/29, 3/2; Arborei foetus, Owóc [!] drzewny. *Mącz* 14b; Cedris, Owoc z Cedrowego drzewá. *Mącz* 45c; Mille sunt usus arborum, Tyfiácne fá pożytki owoców drzewnych. *Mącz* 221c, 22c; Wízytki owoce Drzewne: oprócz Wiśni czarnych. *SienLek* 8v; *HistRzym* 63v, 65v [2 r.]; *SkarŻyw* 580; *GórnRozm* Nv; Arbutum – Owocz łtakiego [podobnego wiśniom] drzewa. *Calep* 88b; Za tym różnémi z drzewá owocámi/ Ozdobna Wiofná czeftuie lie známi. *GosłCast* 69.

»drzewa owocow roskosznych« (1): ná ktorey [górze *Wezuwiusz*] y przy ktorey wiele wsi z ludźmi y z dobytki pogorzáło/ y drzewá owocow roskofznych/ oliwnego/ pomáráńczy/ y winnic *BielKron* 148.

»drzewo roskoszneho, wszelakiego owocu« = *drzewo owocowe* (1:1): fá nad tą rzeká Iabłoni y drzewa infze roskofzne⁶⁰ owocu [*pomaque et alii fructus*], dziniow pczelich nie máło w Sofnach ale wíęcey w Dębach. *MiechGlab* 25; Též vftáwiamy/ iz ná káždé drzewo rodzáyné wízelákiego owocu [*pro qualibet arbore fructifera JanStat* 1111] ábo iábłczáné wycięté/ dwánaście grofzy temu który fzkodę cíerpi/ [...] ma bydź záplácono. *SarnStat* 668.

»jabłka owoc« (1): Secunda mensa. Wtóre potráwy/ to yeft fér/ álbo yáblká owoc. *Mącz* 216d.

»owoc do jedzenia« (1): Pomum – Wízeliakie iáblko, albo owocz do iedzenia. *Calep* 820a.

»leśny owoc« [*szyk* 2:1] (2): *GlabGad* K3; Drugie możem baczyć iz w onych krainach, nie roftá [...] żadne owoce łłodkie, y owfzem y leśnych owocow niewiele widać, iako fá iáblka/ grufzki, ktore po polach albo w leliech v nas roftá. *MiechGlab* *4; Pokarm iego [św. *Jana Chrzyciciela*] był z leśnych owocow. *BielKron* 137.

»letni (a. letny) owoc« = *aestivus fructus PolAnt* (2): przyfzli do ziemie Iehudfkiey [...] y názbieráli winá/ y letnych (owocow) mnoftwo wielkie. *BudBib Ier* 40/12, *Ier* 40/10.

»owoc miryftyki« = *owoc drzewa muszkatowego* (1): wyfep/ rzeczony Badá [...] / ná którym owoc Miryftyki rośće *BielKron* 446v.

»owoc nie(do)żrzały, niedostały« = *fructus inutilis Vulg* [*szyk* 4:1] (4:1): Iáblka niezrzałe kwaśnością fwą [...] fliny mnożą/ á tho thez czyni wízelki owocz nie zrały. *FalZioł* III 23b; Przeto w owoczach nie doftáły fmak ieft máły *GlabGad* C7; Bo połamiá fie gáłęzi niedofzłe/ y owoce ich nieużyteczne/ y niedozrzałe á kwásne ku iedzeniu *Leop Sap* 4/5; *Mącz* 263d; *Calep* 15b.

»nowe owoce« (1): Czytátze álbo tzytelnicy máią tzytác to co máią powiedác/ y tzytanie fpiewác/ y zegnac chleb/ y wízyftki nowe owoce. *KrowObr* 120.

»owoc ogrodní« (1): Imiona owoczow ogrodnich. *Mymer*¹ [45]v.

»oliwki owoc« (1): *Olea etiam dicitur fructus*, Oliwki owoc ná oliwnym drzewie. *Mącz* 261b.

»pierwszy owoc« (1): *Primitiae*, Pluraliter tantum, Pierwízy owoc. *Mącz* 322b.

»owoce polne« (1): Różliczne owoce polne [*Pan*] k żywności im [*ludowi swemu*] [práwił *LubPs* gg4.

»poz(d)ny owoc« = *oporum, fructus autumnalis Murm, BartBydg; tardi fructus Mącz* (3): *Murm* 108; *Oporum, fructus autumnalis, pozdny owocz BartBydg* 103; *Mącz* 441a.

»owoce przyrodzenia wodnego« (1): Owocze przyrodzenia wodnego nie fá zdrowe. *FalZioł* V 64.

»rany owoc« = *wczesny, wcześniej dojrzały; praecotia poma Murm, BartBydg; praecox fructus Mącz* (3): *Praecotia poma, Frötzeitig obs. Rány owoc. Murm 108; BartBydg 121; Praecox fructus, Rány owoc. Mącz 65a.*

»rodny owoc« (1): *Włifytki rodne owoce mární rdzá im zyádłá/ Ná wlytkę pracą rąk ich láránčia vpádłá LubPs S.*

»skorojrzany owoc« = *przedwcześnie dojrzały* (1): *Praecox, skoroyrzany owoz BartBydg 121.*

»twardy owoc« (2): *Murm 109 Nux, omne pomum, quod duro operimento tegitur, wselky twardy owoz BartBydg 99.*

»owoc winnice, z winnice« = *fructus vineae PolAnt, Vulg (3:1): BudNT Mar 12/2; A fwego czáfu połłá do oraczow flugę/ áby mu dáli z owocu oney winnice. WujNT Luc 20/10, s. 116, Mar 12/2.*

»owoc włoski« (1): *Pepo, Málón/ owoc włoski. Mącz 290b.*

»owoc zbierający« (1): *Legulus Qui uras aut oleas colligit – Owoc zbierający. Calep 598b.*

»zbieranie owocow« (1): *Podobieństwo o winnicy náiętey oraczom: ktorzy/ y flugi/ y fyna połłanego/ ná zbieranie owocow/ zábili. WujNT przedm 38.*

»owoc zimny (a. zimniejszy)« (2): *Imbier w miedzie przyprawiony/ zagrzewa żółądek/ flegmę j inłze wodności w nim wyłufa, á nawięcey ty, ktore z owocow zimnych/ iako z ogorkow/ z malonow/ y z iabłek fie namnożyły. FalZioł V 82v, III 23d; GlabGad I4v.*

»owoc zły« = *fructus malus PolAnt, Vulg [szyk 6:4] (10): drzewo złe owoc zły dáie. SarnUzn G8v; RejPos 186v, 187, 189v; BudNT Luc 6/43; WujNT Matth 7/17, 18, 12/33, Luc 6/43, Yyyyy 2v.*

»owoc żrzały (a. dojrzały, a. użrzały); owoc(e) dożrzeje, żrzają« = *coctus, solibus fructus Mącz [szyk 5:1] (4;1:1): VRzełnia miefiącza [...] wżego owoczu zrzałego vziway FalZioł V 48, V 53v, 54; GlabGad C7; Mącz 64d; Calep 482b.*

»żółędny owoc« (1): *Roboreus, ut roburneae fruges, Żółędny owoc. Mącz 357b.*

Szeregi: »jabłka i owoce« (1): *A iáplkami y owocami fwemi/ drzewá będą nápełnione KołakSzczęśl B. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»jagody albo owoce« (1): *Cemu od iagod albo od owocow ludziem bywaią w zębiech ofkominy. GlabGad I4v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»jarzynka i owoce« (1): *Wina nigdy [Maryja z Egnijej] niepiłá y mięła nieiádlá: [...] á iárzynkę drugdy y owoce zdrzew iádlá. SkarŻyw 580. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»owoc i kwiat (a. kwiatki)« [szyk 2:1] (3): *FalZioł III 13d; Názáiutrz ine wżytki zołłá/ tákie iákiemi dáne lą/ á lámá lalká Aaronowa zákwitnęłá/ y kwiat był ná niey y owoc migdałowy. SkarŻyw 493; Tá/ z owocem y z kwiatem/ Iák w roli vpráwionej/ Barw różność włtanie GrabowSet Fv. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»(ani) owoc i (ani) liście« = *fructuset folia HistAl [szyk 1:1] (2): ktorych [drzewek] owoc y liście iáko figi naroskołzneyłze HistAl K8; idąc przez on lás widzieli iedno drzewo bárzo wyłokie [...] á to drzewo áni liłcia áni owocu żadnego nie miáło HistAl L2v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»owoc(e) albo (i) nasienie« (2): *owocz albo nafienie te⁸⁰ to [jeżyny] drzewka ma w łobie mierną ciepłóć/ á dla tego y łmak łodki ku iedzeniu niełzkodliwy. FalZioł I 12ld; Czwartha część o*

Owoczoch y o nafieniu rozmagitim ktore z zioł pochodzą. *FalZioł* III 12c. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»ser, (albo) owoc« [szyk 2:1] (3): Wet/ to yeft oštátnie potráwy/ owoc/ fer/ który ná oštátku dáya. *Mqcz* 378a, 216d, [460]c.

»użytki i owoce« (1): nábráwłly tám tych vžytkow y owocow [sumentes de fructibus eius]/ áby okazáli hoyność iey/ przyniešli do nas *Leop Deut* 1/25.

»(tak) zboża i (jako) owoce« (3): EVtycyanus Tufkus Papież/ ten był vřtáwił áby nowe zboża y owoce káždy rok były ná ołtarzu święcony *BielKron* 153, 457v; *LatHar* 125. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»owoc i ziarneczka« (1): S ktorych fie potym kwiatki/ piękne roikwitáią/ A przy tym wdzyęcny owoc/ y zyrneczká dáią. *RejZwierz* 138v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»owoce, (a) zioła« (2): Bo Iádámowi y potomkom iego nie kazał Pan Bog ieść/ iedno owoce á zioła: y żaden człek ná świećie afz do potopu mięła nie iadł. *SkarŻyw* 271; *LatHar* 674. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]

W przen (29) : a tak fyn boży/ który ieft iako kwiat nad flońce iafnieyłly/ nad ballám wonnieyłly/ owotz nad wřlytki flodkoćij náflodłly *OpecŻyw* 15; *WróbŻołt* 1/3; *RejWiz* 80; *Leop Eccli* 6/3, BBB3; *BibRadz Ier* 12/2, II 143c marg; *SarnUzn* G8v; iż co muzyká/ biefiádá/ taniecz/ grá/ y ine zabáwy krotochwilne fá iákoby kwiatem/ tho zálię to náwodzenie páná ku dobremu/ á odwodzenie od złęgo/ ieft prawdziwym owocem thego to dworzánłtwá *GórnDworz* Ee3; *Krol* tenthó ieftci człowiek grzechem zaráżony/ ktory przez owoc łpowiedzi y przez wodę łkruchy może być vzdrowion. *HistRzym* 66, 65v [4 r.], 66 [2 r.]; *RejPos* 172; *RejZwierc* 52v; Abowiem iáko z winney máćice przyrodzona moc y wilkość ożywiáiąca w látorołli fie rofchodzi/ y czuią to gáłłki y owoc wydáią: ták też Duch Páná Kryřtułow ożywiáiący áby łprawował w nas łkutek łwoy *RejPosWstaw* [110²]; Ia iáko winne drzewo wonność wdzyęczną wypuściłám/ á kwiatki moie fá owocem chwały y bogactw. *BudBib Eccli* 24/19, *Deut* 33/14, *Dan* 4/21[18]; Bo gdy naśienie ieft złe ábo czem zaráżone/ niemoże to być/ áby źdźbła/ pniaki/ gáłęzi/ y owoce ztąd pochodzące/ niemiály być łzkodliwe. *ModrzBaz* 53v; Dawłzy thedy [*leczeniu w cieplicach*] Iulium y Auguřtu^m/ iáko czály gorące infzemu wczáfowi/ przydaymy y Septembrem/ choć Ieřieni początek/ temuż gdyż czas nie ieft pořtanowióny: owłzem/ iáko Gálen mówi/ owocámi zátrodniony *Oczko* 29; Czyś ludzi nieznał? czyś ták rozumiał/ nieboże/ Ze czérnie infzy owoc/ niż tarnki/ dáć może? *KochFr* 102; Rožność owocow/ znáczy rožność zařług ná tym świećie *WujNT* 56; podbiłá [*moc Krzyża św.*] pod wiárę mądrość łwiecká/ iż fię vniżyć Ewángeliey muřiałá/ y pod tym fię drzewem chłodzić/ y z iego owocu żyć y ná iego gáłęziách odpoczywáć wřlytek řwiát począł. *SkarKaz* 83a; *SkorWinsz* A3.

Wyrażenie peior.: »drzewo bez owocu« (1): Błogofiáwione otzy/ ktore widzą/ [...] Tęgo fyná złořliwego y zátročonego/ PAPIEZA Rzymłkiego/ y zewřlyřtká Ordą ięgo/ to drzewo bes owocu *KrowObr* 242.

Przen (17) :

a) Drzewo owocowe (6) : wktorym ogrodzýe te¿ była łtudnya iałna/ było te¿ tam dofytz ptakow tzyłcye łpyewaiących [...]/ było te¿ tām dofytz dobrych owocow *HistJóz* B3v; Pomarium, Locus arboribus pomiferis consitus – Ogród naładzoni owoczam [!] włzeliakimi. *Calep* 820a.

W połączeniu szeregowym (1): Włłtytko to co widzimy/ dlá nas łtworzyć raczył Niebo ziemię/ żywioły/ y inłłe pożytki Ptaki ryby zwierzétá y owoce włłtytki. *KlerWes* A.

Fraza: »owoc rołcie« [szyk zmienny] (2): EMBlici iełt owocz ktory rołcie za Morzem *FalZioł* III 4b; bo ná obu brzegu [*Donu*] rołtá rozmáithe źiołá/ korzenia/ owoce rołkołzne *BielKron* 431.

α) Młode drzewko owocowe (1) : Sad w cynek zá ogrodem namniery we dwádziełciá rzędow młodych/ á iuż rodných [...] zá tym nałiennik pełny/ á wiernego owocu. *GostGospPon* 170.

b) Produkt uzyskany z owoców (8) :

Wyrażenie: »owoc (z) winney macice, winny« = *wino* [szyk 5:3] (6:2): Tu małz iáwne łwiádełstwo Duchá Świętego/ iź nie wodę miełzáná z wimem [!] pił/ ále owoc z winney máłice. I ktoryłz to iełt owoc winney máłice? niemoželz rzec/ áby wodá/ ále tylko lámo *wino*. *KrowObr* 122v, 122v; Aleć wam powiádam/ iź od tego czáłu/ nie będę pił. z tego winnego owocu *LatHar* 691 [*przekład tego samego tekstu WujNT Matth* 26/29], 706; Abowiem wam powiedam żeć nie będę pił z owocu máłice winney/ áż gdyby przyłzłó krolełtwo Boże. *WujNT Luc* 22/18 [*przekład tego samego tekstu LatHar* 706], *Matth* 26/29, *Mar* 14/25.

c) O miłóci, spełnieniu erotycznym (3) : Pod ćieniem onego/ ktoregom poźádałá/ łiedziáłám: á owoc iego łłodki [*et fructus eius dulcis*] gárdłu memu. *Leop Cant* 2/3; *BibRadz Cant* 2/3; łtrzymáłá łie iednáł niełkołzłowác w pięknym á obfitym ládu/ náder poźádané⁸⁰ owocu *GórńDworz* Aa6.

α. O owocach drzew z biblijnego raju (52) : Máłá rzecz byłá iáblko w ráiu/ dáłeko leplźyich owocow mieli dołtátek/ ále ten łię zdał im być náłmácznieryłzy ktory był zákazány. *SkarKaz* 121a.

W połączeniu szeregowym (1): tedy my wyznawamy/ iłz Syn Boży [...] wzywa nas do Ráiu rołkołzzy łwoich. gdzie ony łády/ ony owoce/ ony iáblká/ ony roże/ kwitną záwždy/ á rodžá [!] *SkarŻyw* 125.

Wyrażenie: »owoc rajski« (1): wzyáwłzy ná łię ołobę wężowá [...] rzekł k niery [*Ewie*]: Czemu wam Bog zákázował nie ze włzytkieł drzew vżywác owocu Ráyłkiego? *BielKron* 1v.

αα. O owocu z drzewa żywota [Gen 2/8, Apoc 22/2] (14) :

Zwroty: »jeść owoc« (1): *CzechEp* 206 cf »owoc z drzewa żywota«.

»(po-, wy)dawać, wydający owoc« = *fructum reddens PolAnt*; *fructum adferens Vulg* [szyk zmienny] (5:1): A w pośrodku rynku iego y z obudwu łtron rzeki było drzewo żywotá nołżące owocow dwánałcie/ ná káždy miełiác podawáiąc owoc łwoy/ y liłłie łwoie/ ku vzdrowieniu pogánow. *BibRadz Apoc* 22/2; á po obie łtronie rzeki łtháły drzewá żywotá ktore przynołły s łiebie dwánałcie owocow/ ná káždy miełiác wydawáiące owoce s łiebie *RejAp* 187v, 188; *LatHar* 187; *WujNT Apoc* 22 arg, 2.

»przynołć, nołżący owoc« = *adferens fructum Vulg*; *faciens fructum PolAnt* (2:1): A w połzrod vllice miáłta tego/ z obułtron rzeki było drzewo żywotne/ kthore przynołło dwánałcie owocow *Leop Apoc* 22/2; *BibRadz Apoc* 22/2; *RejAp* 187v.

»rodzić, rodzący owoc« = *adferens fructum Vulg (1:1)*: A w poľzrod vllice miałta tego/ z obuľtron rzeki/ było drzewo żywotne/ kthore przynosiło dwanaście owocow: ná káždy mieliąc rodząc owoc łwoy *Leop Apoc 22/2*; *WujNT Apoc 22/2*.

»skusić owocu« (1): *SkarKaz 162b cf W przén.*

Wyrażenie: »owoc z drzewa żywota, wiecznie żywiącego« (2:1): Azaľ mu nie obiecuie dáć owoców z drzewá wiecznie żywiącego. *RejAp 25*; Druga że Bog łam/ wyganiáiąc ie z ráiu [...] nie przczyta im tego/ żeby oni mieli wolá w grzechu leżeć ná wieki: áni tego żeby na on čás myślili [*pierwsi rodzice*] ieść owoc z drzewá żywota (bo w onym przeľtráchu pewnie o tym nie myślili) *CzechEp 206*; *SkarKaz 162b*.

W przén (1) : Skusiłem owocu z drzewá żywotá *SkarKaz 162b*.

ββ. *O owocu z zakazanego drzewa [Gen 2/8, 2/15–17] (35)* : Myáľác y Yewá w Ráiu wczym przebyeráć [...] / á yednáć fy z łego á łzkodliwego owocu yęľá/ ktorým fyebye y nas wľfyľtkich zaráziľá. *KromRozm I N2*; Nie zrozumiał Człowiek pierwśly kiedy w wielkiey tci był/ Nic nie bacząc Przykazania Owocu vkuśił *MrowPieś A3v*; *RejPos 101v*; *SkarŻyw 261*; *SkarKaz 121a*.

owoc czyj [G sb ipron] (13): Widzyáľá nyewyáľtá/ [...] iż dobre było drzewo ku yedzenyu/ á pyękne w oczu/ y lubyeźne ná wzrok/ y wzyęľá owocu yego y yáľá. *KromRozm I N2*; *BibRadz Gen 3/6*; *BielKron 1v [2 r.]*; *RejPos 100v, 101, 149v, 338*; Y wiecieľz wy czemu wam Pan thego drzewa zákazaľ albo owoczow iego? *RejZwierc 2, 1v*; *SkarŻyw 260*. *Cf* »owoc drzewa zakazańego«.

Zwoty: »jeść owoc; (z) owocu pożywać« [*szyk zmienny*] (5;2): *MurzNT 31*; iżes yadł ten owoc/ ktořegomci był zákazaľ/ będzieľz myáľ żyemyę nyepłodná/ s kthorey fie [...] maľz żywić *GliczKsiąź Hv*; dał im [*Pan pierwszym rodzicom*] tákie roľkazánie/ żeby fię drzewá tego/ ktore zwano wiadomość dobrego y złego/ nie dotykáli/ áni z owocu iego pożywáli. *SkarŻyw 260, 262*; [*Adam i Ewa*] w Ráiu wtráćili śľáchetność naáture/ dla tego/ że iedli owoc zákazány *WerGość 207, 210*; *ArtKanc B19*.

»owocu ukusić; skusić owoc(a); skosztować owoc« [*szyk zmienny*] (4;3;1): Nie boy fie/ bo łkoro łkoľztuieľz owocu tego/ tedj będań otworzony oczy twoie/ á będziecie iáko bogowie wiedząc złe y dobre. *RejPos 149v*; Maľz mięki y towarzyszá iednego miľuiący/ niechćiał żony záľmucáć/ zezwolił ná grzech iey y ľkuśił owocu z ręki iey *SkarŻyw 261, 261*; *CzechEp 206 [2 r.]*; Bo y ręká śwá człowiek był okrutnie zgrzeľzył [...] / bowiem owocu w Ráiu z drzewá vkuśił. *ArtKanc D17v, N11*; *SkarKaz 162b*.

»(u)rwać owoc [z czego]« (2): Przeto łnadź niechay poľle rękę swoię/ áby z drzewá żywotá wrwáľá owoc/ áby iadł z niego á był żyw ná wieki. *BielKron 2, 1v*.

»używać (z) owocu« (2): *BielKron 1v*; Krzyź zás ná niewiáľtę Pan Bog ten wľożyľ/ mówiąc Pan temi łwoy do niewiáľty: Ześ vľlucháľá mowy węźowey/ y vzywáľás z owocu tego/ z ktoregomci zákazaľ *WerKaz 292*.

Wyrażenia: »owoc (z) drzewa, z drzewa zakazanego« = *fructus arboris PolAnt (3:4)*; *PatKaz III 90v*; *BibRadz Gen 3/3*; A ták niewiáľtá widząc drzewo y owoc iego przed oczymá cudne y roľkoľzne/ rwáľá owoc z drzewá zákazáńego *BielKron 1v*; *CzechEp 206 [2 r.]*; iż náđ wolá Pána łtworzyćielá łwego/ nęđzny owoc z drzewá iadł zákazáńego. *ArtKanc B19, D17*.

»owoc zakazany« [szyk 2:2] (4): *MurzNT* 31; *RejPos* 338; niezáchowaleś przykázania mego/ á smiałeś ieść zákazány owoc. *SkarŻyw* 262; *WerGość* 207.

Szereg: »jabłko i owoc« (1): Y śmiała rękę sięgnąć y wrwać y lkuścić iábłká y owocu onego. *SkarŻyw* 261.

W przen (2): Izafz to nie ieft owoc śmiertelny/ ktorego vkuśili rodzicy náfzy w Ráiu/ á pomárli fą? *SarnUzn* H6; á zówždy nam więcej śmákuie kázdy zákazány owoc tego światá nędznego á mizernego *RejPos* 338.

b. *O owocach niejadalnych; fructus Mącz, Modrz* (8) : *BibRadz* I 388d *marg*; Fructus morbifici, Owoce wrzody przinośzące. *Mącz* 232a; wyżrzawśzy niektore drzewo owocne/ iadł owoc iego/ [...] á widząc tho Ionátás wziął też tego owocu z sobą. *HistRzym* 63v, 63v; iákobyś młodą rofzczkę/ gdy ią fzczepiłz iádem nápoil/ ktora potym ná wielkie fię drzewo rozroście/ á owoce z niego fię rodzące/ y fzkodzić będą pożywájącym [*unde tandem fructus enascentes et sint mortiferi utentibus*] *ModrzBaz* 10.

Zwroty: »owoc dawać« [szyk zmienny] (2): SOIna ieft drzeuo wielkie [...] też owocz daie/ to ieft fzyfzki *FalZioł* I 115c, I 115c.

»owoc jeść« (1): a Ionátás wziawśzy dáry śwe/ dał iey onego owocu ieść/ od ktorego był otrędowáćiał *HistRzym* 64v.

2. *Płody rolne: plony zbóż, kłosy zbóż; fructus Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz* (45) : *MiechGlab* **4; Gdyż ty śam gory pokrapiałz dzdzem s fwoiey wyfokości/ Ták iż pełná owocow zyemiá w fwoiey hoyności. *LubPs* X5v; Aby zrozumiełi fynowie twoi [...] Pánie/ iż dochody owocow niezáchowywaiać człowieká [*quoniam non nativitates fructum pascunt hominem*]/ ále łowo tve *BibRadz Sap* 16/26, I 2c *marg*; *RejPos* 60v; Máia [szlachetnego stanu ludzie] śpráwę z ziemiá/ którá orząc/ co vmieiać to śpráwuią: z ktorey owocow czyniać łobie pożytek [*ex cuius fructibus faciunt quaestum*]. *ModrzBaz* 40v; *LatHar* 400.

Tłumaczenie etymologii imienia bożka Nabalaz (1): iáko to y nazwifká ich [pogan] Bogow włáfnych pokázuią/ Báál/ pánującego znáczy/ Moloch Kroluiącego/ Máczym/ vćieczkę/ Nabáláz/ owoc czyniącego. *GrzegRóżn* I4.

Frazy: »owoc się okazał, jał się okazować« (1:1): przyśfedł nieprzyiaćiel iego/ y pofiał po wierzchu kákolem miedzy oná plńenicą/ y fiedł precz. A gdy iuż podroślá łobie trawá/ y owoc fie iął okázowáć [*fructum fecisset*]: ná ten czás dopiero okazał fie też y kákol. *Leop Matth* 13/26 [*przekład tego samego tekstu*] *RejPos* 52.

»ziemia (po)da(wa) (a. wydaje), wypuszcza owoc« = *terra dedit fructum Vulg; terra fert a. germinat fructum polAnt* [szyk zmienny] (5:1): *RejPs* 126, 126v; Niechay ćie chwałá Boże ludzie: niechay ćie chwałá ludzie wfiyfscy/ ziemiá wydála owoc śwoy *Leop Ps* 66/6[7]; Boć ziemiá dobrowolnie owoc podawa/ naprzod trawkę/ potym kłos/ á potym pełen kłos zboża. *BibRadz Mar* 4/28; Y zafię fię modlił/ a niebo podáło dežd/ y ziemiá wydála owoc śwoy. *BibRadz Iac* 5/18; á niebo śpuściło defzcz/ y ziemiá wypuściła owoc śwoy. *WujNT Hac* 5/18.

»ziemia rozmnaża owoce« (1): ták iż w obfitości zówždy będą vżywáć dobrodzieyftwá iego/ á ziemia im dobrowolnie zówždy będzie rozmnażála potrzebne owocze śwoie. *RejZwierc* 32v.

»ziemia (z)rodzi owoc« = *terra germinat fructum PolAnt; terra fructificat Vulg* [szyk zmienny] (2): Y zaśię modlił fię/ á niebo dáło deždź/ y ziemiá zrodziá owoc fwoy. *BudNT Iac 5/18*; Boć ziemiá lámá z siebie owoc rodzi, naprzod trawę/ potym kłos/ á potym pełne zjárno w kłósie. *WujNT Mar 4/28*.

Zwroty: »owoc przynosić, przynieść; ziemia owoc przynosi« = *fructum facere PolAnt; fructificare Modrz; fructum adferre Vulg* [szyk zmienny] (2;1;1): Bo zięmia/ łama s fwego pochopu owoc przynosi/ Náprzod trawę/ potem kłos/ potem téż łpełné zbożé w kłósie *MurzNT Mar 4/28*; *BibRadz Luc 8/8*; nie ináčzey iedno iáko polá/ ktore chocia bywaią łáme przez się zprzyrodzenia płodne/ ále ábo owocu żadnego nieprzynofzá/ ábo niepotrzebne zieleńká rodzá *ModrzBaz 8v*; iefli zjárno pšzeniczne wrzucone w zięmię nie obumrze/ tedy łamo zołtawa. Lecz iefli obumrze/ wielki owoc przynosi. *WujNT Ioann 12/24*; [Ziemia owac [!] fwoy przynofy *Krofej H4v*].

»owoc (u)czynić« = *fructum facere PolAnt, Vulg* [szyk zmien] (7): A kiedy (*marg*) zieleń wfrołzó (-) się puściła tráwa i owoc vczyniá/ tedy się pokazało i kákolé *MurzNT Matth 13/26*; *Leop Luc 8/8*; *BibRadz Matth 13/26*; *RejPos 62v*; *BudNT Matth 13/26*; przyšzedł nieprzyiáciel iego/ y nášiał kákolú miedzy pšzenicą [...]. A gdy vrołá trawá/ y owoc vczyniá: tedy fię pokazał y kákol. *WujNT Matth 13/26, Luc 8/8*.

»owocu zażywać (a. pożywać)« = *fructum percipere PolAnt, Vulg* (2): Muśi oracz pirwey robić/ niź owocow pożywáć. *BibRadz 2.Tim 2/6*; Oracz który prácuie ma naprzod owocu záżywáć. *WujNT 2.Tim 2/6*.

»owoc zbierać« (1): o którym Pan Bog przez Moyżeszá rofkazał/ áby Zydowie ná każdy rok šiodmy zięmie nie rucháli/ y owocow żadnych łniey nie zbieráli *LeopPrzep 12*.

Wyrażenia: »owoce polne« (1): Potym próši zá rzecz polpolitá/ y zá owoce pol(ne) [*et terra nostra dabit fructum suum Vulg Ps 84/13*]. *LubPs T*.

»rolne owoce« (1): Ku woynie/ bo przez dobrá woynę pokoy bywa/ Oracz rolnych owocow po pracy vżywa *StryjKron 250*.

»owoc stokratny, setny« = *fructus centuplus Vulg, PolAnt; centissimus fructus Mącz* [szyk 4:1] (4:1): *Leop Luc 8/8*; Drugie záfię [ziarno] pádło ná zięmię dobrá/ á vrołzy przyniołło owoc łtokrotny *BibRadz Luc 8/8*; *Mącz 47c*; *WujNT Luc 8/8, s. 56*.

»owoc(e) zięmie« = *fructus terrae PolAnt, Vulg* (4): Przydáło fię [...]/ iż Kain czynił ofiárę Pánu z owocow zięmie. *BibRadz Gen 4/3*; y popędliwość moiá wylaná iefł przeciw mieyřcu temu/ ták ná ludzi iáko ná beřtie/ ná drzewá polne/ y ná owoce zięmie *BibRadz Ier 7/20*; *BielKron 45*; Oto/ oracz oczekiwa drogiego owocu zięmie *WujNT Iac 5/7*.

Szeregi: »owoc a urodzaj« (1): Centesimum fructum ager atulit, Stokratny owoc á vrodzaj dáłá rola. *Mącz 47c*.

»żniwa i owoce« (1): Pothym z wielkiew noczy liczy cizioianus dálekoli do fwiętego Ianá/ tułząc łobie dobrze/ iż to nam dalibog přętko zbieży/ bo tám teź iuź potym rychłó żniwá y owoce náłtáná. *RejZwierc 159*.

W przén (2) : przypominájąc iż zięmiá będąc vbłogolłáwiona da owoc łláchetny co łie ná pánnę mátkę fwiętá może duchownie rozumieć. *RejPs 126, 126v*.

a. *Dojrzałe nasiona zbóż; fructus PolAnt, Vulg (3)* : a gdyby się owoc pokazał on że to człowiek natychmiast sierp zapuśczać/ iże iuż żniwo przyźzło. *MurzNT Mar 4/29; BibRadz Mar 4/29*; A gdy fię dostoi zboże: (*marg*) A gdy z siebie wyda owoc. NL. K. (-) wnet zápuści sierp/ bo żniwo przyźzło. *WujNT Mar 4/29*.

3. *O potomstwie zwierząt (1)* : Foetus [...] Die frucht eines jeden thiers oder eines andern dings. [...] Vrodząy, owoc badz zwierzęcy albo infzich rzeczy. *Calep 427b*; [nábywey koz ktoreby iuż mogły rodzić/ y owoc dawać *Cresc 1571 563 (Linde)*].

4. *Wszelki dobytek rosnący i rozmnażający się na ziemi; ziemiopłody; hodowane zwierzęta; fructus Miech, PolAnt (20)* : Czo ieft ziemia [...] matka wżitkich rzeczy rodzących fie, puzdro piekła, łtroż owocza, żywych zachowanie. *BielŻyw 136; GórnDworz Mrn6v*.

owoc z czego (1): bowiem był powiedział Pan Bog/ moje ieft pirworodstwo wżelkie [...] / tak ze żwierząt iáko z ludzi/ y dał ie darem Aaronowi y fynom iego/ to ieft kapłanom/ tákież dzyefięciny z zyemie/ y owoc z drzewa y z dobytká. *BielKron 36*.

W połączeniach szeregowych (2): *MiechGlab 25*; pożywáli z żywności oney zyemie przafny chleb/ práżmo/ y ine owoce *BielKron 47*.

W charakterystycznych połączeniach: owoc doskonały, obfitszy, wdzięczny.

Fraza: »ziemia (po-, wy)daje (a. dawa) owoc« [szyk zmienny] (8): *TarDuch D8*; A rozliczne hoyności nam ná nyey [ziemi] ípráwuyełz/ Poyąc yą záwždy rofá miłofierdzya íwego/ By wydála íwoy owoc dla człeka nędznego. *LubPs P3*; To widząc Pan da łáfkę ná wśem ludu íwemu/ A zyemyá nállá poda wdzyęczny owoc yemu. *LubPs Tv; GroicPorz n4v*; á ziemiá fię theż záwárłá áby owocow íwych nie wydawála [et terra prohibita est a fructo suo]. *BibRadz Agg 1/10; BielKron 2*; á przetoż ziemiá dawála owoce obfítze/ ále fie dziś wżytko zmieniło dla grzechow ludkích *HistRzym 50v*; Y da ziemiá owoc íwoy [Et dabit terra fructum suum]. y ieść będziecie do íytości *BudBib Lev 25/19*.

Zwrot: »pożywać owocow, jeść owoce [czyje]« = *comedere fructum PolAnt (2:1); BibRadz 2.Esdr 9/36*; Otoż my dziś niewolniki w ziemi ktoráś dał oycóm náłzym áby z niey pożywali owocow y dobrá iey *BudBib 2.Esdr 9/36, Ez 25/4*.

Wyrażenie: »owoc ziemie; owoce, ktore ziemia rodzi« = *fructus terrae PolAnt (3:1)*; Iż iefli fie ták będziecie záchowywáć iákom wám rofkazał/ będe błogofiáwił káždy owoc zyemie wáłzey/ ták w zbożu iáko y w winnicach wáłzych/ ták w bydlech iáko y we wżytkich trzodach wáłzych. *RejPos 81v*; Tedy wzięli ręká íwą owocu (oney) ziemie/ y przynieśli do nas *BudBib Deut 1/25, Mal 3/11*; próś o pokoy y o zdrowie wiernych ludzi/ o dánie y zachowanie owcow ktore ziemiá rodzi *LatHar 38*.

Szereg: »owoce i dobra« (2): Oto my dziś íeftechmy niewolniki w ziemi któraś dał oycóm náłzym áby z niey pożywáli owocow y dobrá iey [*comederent fructum eius*]/ otochmy íą w niey niewolniki. *BibRadz 2.Esdr 9/36; BudBib 2.Esdr 9/36*.

5. *Plód człowieczy; plemię, pokolenie; fructus Vulg, PolAnt (31)* : *BibRadz I 1c marg*; [*Lia*] dzyękowála Pánu Bogu iż iá wżgárdzoná od mężá wielkim dárem pociefzyć raczył/ iż iey doftáteczny owoc raczył dáć/ dla ktorego iá iuż mąż mułiał miłowác. *BielKron 15; SkarŻyw 31*.

owoc czyj [w tym: G pron (3), pron poss (1)] (4): A wyplewiełz wśytek owoc ich [*nieprzyjaciół*] náziemi/ ták iż náńienia ich y znáku nieoftánie. *RejPs 30; LubPs Q4v; Leop Os 10/1*; Nie przeto/

żem ięft od pańftw oddalony/ A/ iż ták Bog chce/ w łkárby nie bogáty? Nie/ iż w gáłázki moy łzczęp nie rogáty/ Ni owoc iego/ nádźieią zmcniony; ále dla płomieniá Cielefney żądzey/ Co ná mą krew chćiwy [...]/ Ze śmierći prágnę/ tyś przednia przyczyná. *GrabowSet H4v*. Cf »płodzić owoc«, »owoc biodr«, »owoc żywota [czyjego]«.

W porównaniu (1): Będźie w domu żoná okwitowałá/ iáko korzeń winny owoc dawála. *ArtKanc N13v*.

W charakterystycznych połączeniach: owoc dobry, dostateczny, łaski bożej.

Zwroty: »narodzić owocu« (1): Która była rofzczka rodu Cefarłkégo: przetoż narodziła owotzu dobrégo. *KlerPow 3*.

»płodzić owoc« (1): iż niewiafta ktora ięft niepłodná/ ma bytz miana od boga przekłętá/ bo niezaflużyła płodzitz owotza z żywota łwé⁸⁰. *OpecŻyw 3v*.

Wyrażenia: »owoc biodr (Dawidowych)« (3): Ten błąd ich obaczywłzy/ o tym wiedz iż nafienie Dawidowe ná tych mieyfćách nic infzego nie znáczy iedno owoc biodr iego/ iáko mowi Piotr Dzie: 2.x30. to ięft potomftwo Dawidowe ktorego fie potym národziło z niego bárzo wiele. *CzechRozm 154v*; *CzechEp 311*; Będąc [Dawid] tedy Prorokiem/ y wiedzác że mu Bog obiecał pod przysięgá/ iż z owocu biodr iego [de fructu lumbi eius] miał poładzić ná łtolicy iego *WujNT Act 2/30*.

»owoc niedordzały« = *małe dziecko (1)*: ZGwałćiłás/ niepobożna śmierći/ oczy móie/ Zem widział wmiéráiąc miłé dźiećię łwoie. Widziałem/ kiedyś trzęłá owoc niedordzały *KochTr 5*.

»owoc (z) żywota [czyjego; w tym 1 r. o kobiecie]« = *fructus ventris Vulg, PolAnt (11)*: *OpecŻyw 3v*; *PatKaz III 101v*; Iż ia ná łtolicy twoiey z owocu żywotá twego [Dawida]/ Poftáwię zacne potomftwo k wieczney chwale Bołtwá łwego. *LubPs dd2v*; *Leop Ps 131/11*; A Pan Bog twoy z bogáci cie w dobrách/ w owocu żywotá twego [Izraela] w przypłódkách bydlá twego *BibRadz Deut 28/11*; Poprzyfiągł Pan Dawidowi prawdę/ ktorey nie odmieni/ ták mowiąc/ Poftánowię owoc zywothá twego ná łtolicy twoiey. *BibRadz Ps 131/11*; Izali dam [ja człówiek] pierworodnego mego zá grzech moy/ owoc zywothá mego zá grzech dułze łwoiey? *BibRadz Mich 6/7* [przekład tego samego tekstu *SkarKaz*], *Deut 28/18*; A ięfli będyełz łłuchał łłow Bożych [...]/ przeloży cię Pan Bog nád wizytki błogóławieńftwá/ błogóławiony w miefcie/ błogóławiony w polu/ błogóławiony owoc żywota twego/ błogóławiony owoc zyemie y dobytek twoy *BielKron 45*; *SkarŻyw 284*; *SkarKaz 488b*.

»żywota [= życia] spolnego owoc« = *potomstwo (1)*: Dáłci Bog poządány żywota łpolnego Owoc/ wćiechę wielką/ łtanu Małżeńłkiego *SkorWinsz A3*.

W przen (6): *KlerPow 3*; Iáko drzewá Libáńłkye ták też owoc yego [Pana]/ Zakwitnie ná włfytek łwyát kroła ták zacnego. *LubPs Q4v*; Poráżon ięft Ełfráim/ korzeń ich wyłufzon ięft/ owocu nikaki nie wćzynią [fructum nequaquam facient]: Aby theż y rodzili/ pobiye co namillłe żywota ich. *Leop Os 9/16, 10/1 [2 r.]*; *BudBib Os 9/16*.

a. Człówiek żyjący wg praw bożych, sprawiedliwie (3):

Wyrażenie: »boskie owoce« = *święci (1)*: Smie y Mędrzec Ekklezyáłtyk/ temi łłowy w piśmie S. do wybránych Bożych wołác: Wyłłuchaycie mię/ o Boskie owoce: álbo z Greckiego ięzyká/ Święci. *LatHar 328*.

W przen (2) : Ty przedni owoc/ fułzyć všiłuiefz/ co pożyteczne/ zniřczyć pieczółuiefz/ A to/ co řzkodzi/ w twym kochaniu pływa. *GrabowSet G*; Bo ielli řię zaráz w ferce twoie wkrádnie [...] řzátan przekłety (ktory rad bárzo ná pierwfzy owoc y kwiat niewinności zmierza [...]) *LatHar 1*.

6. O Chrystusie; fructus PolAnt, Vulg (35) : [Bóg] chczyal aby rořkółzna panna wřwych czyřtych wnątrznofzchy ouocz blogořlawyonego yezufa nořyla *PatKaz III 90v*; Gdzie z oney poćiechy/ ćiebie [Panno řwięta] y owoc twoy/ Błogořławiac/ krzyknęła [řw. Elźbieta]: Cóz to řprawił pan mój? Albo z kąd to przyřzło? że mátká Pána mégo/ Przyřzła do mnie? *SiebRozmyřl F3v*.

W formułach modlitewnych (1): A Iezufa poźegnanego owotz brzucha twęgo/ nám po řkonaniu řywota tego vkaź. *Opecřzyw 190v*; *PatKaz I 18*; Zdrowas Maria/ łalki pełna/ Pan řtobą błogořlawyonas ty miedzi niewyřłtamy y błogořławion owoc řywota twęgo Ieřus Chriřtus Ameⁿ. *SeklKat Cv*; *Skarřzyw 393*; *LatHar 7, 482, 530*.

Wyrażenia: »owoc biodr Dawidowych« (1): że Iezus Chriřtus iest řynem człowieczym: [...] iest owocem biodr Dawidowych *CzechEp 143*.

»cudowny owoc« (1): O Márya rozgo Aaronówá/ cudowny^m owocem opářzona/ modl řię zá. *LatHar 505*.

»owoc krwi [czyjej]« (1): A tenże to iest Bog twoy w řywocie tey Panny y owocem krwi iey? *SkarKaz 579a*.

»owoc nasłodszy (a. słodki)« [řzyk 1:1] (2): O řluřznye tą myła panna ukazana moyzeřřfouy przeřducha řzwyętego uekrzu zyelonem a ognym palayącym y kwyatek řzlyczny rodzączy y ouocz řlodky dauayącz *PatKaz II 56, 56*.

»owoc panięski« (1): Witay Pánie IEzu Chryřte/ weřele Anyeřłkie/ chwało řwiętych/ widzenie pokoiu/ bořtwo zupelne/ práwy człowiecze/ kwiatku y owocu pánieřłki. *LatHar 221*.

»owoc Panny Maryjej« (1): á tho przez zařługę y mękę błogořławionęgo owocu Panny naczyřřřzey Máryey Pána nářzego Iezufa Chryřtuřá/ Bogá y człowieka prawdźiwęgo. *BialKat 231*.

»owoc rozkoszny« (1): O řlodki gořciu duřłny [...] / gdy v mnie chceřř krotko bytz/ raczyř mie nakarmitz/ bos ty owotz rořkółny nad wřřlytki řmacźnofcij. *Opecřzyw 20v*.

»owoc řywota, brzucha [czyjego]; owoc z řywota człowieczęgo« [w tym: błogořławion(y) owoc řywota (10), błogořławionęgo řywota owoc (1)] = *fructus uteri PolAnt; fructus ventris Vulg* [řzyk 12:2] (12:1;1): Totz iest řyn twoy/ owotz řywota twęgo/ ktoręgosz ducha řwiętego [.] poćęła *Opecřzyw 136v, 41, 104; RejPs 194v; RejPos 304; BudNT Luc 1/3 8 [42]; Skarřzyw 112; řywotá twęgo [Panno] on owoc ták řwięty/ řzrodło łalki plynące/ Proř by cnoty kwitnące We mnie mnożył *GrabowSet I2v*; Błogořławionás ty miedzy niewiřłtami/ y błogořławiony owoc řywotá twęgo. A řkądże mnie to że przyřzła mátká Pána mego do mnie? *WujNT Luc 1/42 [przekład tego samego tekřtu RejPos]*, s. 242. Cf *W formułach modlitewnych*.*

Szereg: »kwiat (a. kwiatek), (i) owoc« (2): KŘzyřu wiery ij wyborny řamo drzewo řřłchetné/ w řádnym^m leřie tobie nieieřř/ kwiatem/ owocem rowné. *Opecřzyw 160v; LatHar 221*.

a. O zbawieniu ludzkości przez ofiarę krzyřową Chrystusa i powtórny řego przyřřci (7) : Pienie abo pieřn pirwřza/ iest o Iezufie panie nářzym/ iż miał dobrá radę y naukę ľudu dawać/ y owocz teź wielki czynić. *Wróbřořł B*.

Wyrażenia: »owoc odkupienia ludzkiego i łaski« (1): Dał pan Iefus owocz odkupienia ludzkiego y łaski łwey, a tho gdy pirwłzim razem na łwiath przyłzedł *WróbŻołt Bv*.

»owoc słodkości boskiej« (1): [*Miła Panno*] przet włzemy uyeky byłałz rofkofłzuyąc dlugy czałz w zamknyenyu Ogrodeczka łercza bołkyego pozyuayąc ouocz u łlodkołzczy bołkyey *PatKaz II 46*.

»owoc naszego zbawienia« (1): Względniz iuż o dułšo nábozná na chorągiew na ktoreé łie narorodzil [!] owotz náłłégo zbawieniá. *OpecŻyw 141*.

»owoc zmartwychwstania i chwały wiecznej« (1): potym też na wtorym przilżciu da [*Pan Jezus*] owoc drugi zmartwychwłtania y chwały wieczney. *WróbŻołt Bv*.

»owoc żywota (wiecznego)« (2): Blogołławiona ty bądź tzorko od pana/ bo przez cię owotzu żywota wieczné⁸⁰ ij włlytkie chwály nawieki pożywatz będziemy. *OpecŻyw 184v*; Iełtci ná tym błogołławionym drzewie [*krzyża św.*] owoc żywota/ ále potrzebá póń rękę wyciągnąć. *WysKaz 26*.

7. Plon duchowy (199) :

a. *Służący dobru duchowemu, składany Bogu przez człowieka dowód wiary i cnót; nauczanie prawdziwej wiary, życie pobożne; fructus PolAnt, Vulg, Modrz (190)* : Iezu ktorys winniczę kołcioła twoie⁸⁰ prałatom ku łprawianiu y ku owocz u oddaniu czału łwego naiął. ł. łie nad. *TarDuch B7*; ale day zakwitnac nam wcnotach włprawiedliwołci a wdobrych vczynkoch: z ktorych kwiatkow pochodzi zawzdy owoc przyiemny tobie náłz miły panie. *RejPs 127*; aby łtąd łie w nas vmnozył pozyteczny owoc: ktoryby nam vczynil rozmaite pozytki łwiętey łaski twoiey. *RejPs 138, 219v; Leop 4.Esdr 8/6*; máiac tę náđzieię/ że z tey łwiętey máłice/ gdy łię wkorzeni w łerca wiernych á wybránych Bożych/ pokażą łię wdzięczne á obfite owoce/ ku cłci á ku wieczney chwale łámemu Pánu Bogu *BibRadz *6; RejAp 173v*; A w tym ma być wwielbion Ociec moy/ gdy mu okażecie obfity owoc łiebie/ á iż zrozumie iżełcie wy moi wierni robotnicy. *RejPos 59v, 54 marg, 59v [2 r.], 60, 60v, 189v, 281v; BudBib Os 10/1; BudNT Matth 13/22, Hebr 12/11*; Ale iżbyłmy z tych zacnych iego dárow/ owocow chwale iego łłuzących łzukáli. *CzechRozm 215, 90, 257v; ModrzBaz 9*; Nie ma zadne⁸⁰ kłáłztoru w ktorym by łię táki piękny łzczep tey leliey y rozey y owocow/ wktorych łię báránek y oblubieniec Chryłtus kocha/ oładził *SkarŻyw 71, 388; ArtKanc K5v [2 r.]; WujNT Philipp 4/17*. [Chto to prawim Sercem wierzy [...] Ten [...] łwa dułze nakarmy. Owac [!] pozywania tego/ Miluy bliźnego łwoiego *Krofej G8*].

owoc czyj [w tym: G sb i pron (14), pron poss (6)] (20): OpecŻyw [61]; SeklKat M; MurzNT Matth 21/43; BibRadz Matth 21/43; Iuż ięzyk iego ták zełchnął á oniemiał/ ktory też miał okázowác y wyznawać ony owoce łwoie. *RejPos 205, 60v, 61v, 351v; RejZwierc 41*; Wiárá tedy łwe włzyłtko zálezenie ma z owocow twoich/ to iełt z miłółci y z dobrych vczynkow. *WujJud 106*; Dla tego/ iż iáko wiárá/ ták też y owoc iey/ to iełt vczynki dobre/ y to o ktorym mowimy włprawiedliwienie *CzechRozm 213, 224; LatHar 738; WujNT Matth 21/43, s. 88 marg, Ioann 15/16; PowodPr 27, 30; SkarKaz 82b*.

W charakterystycznych połączeniach: owoc godny (2), obfity (7), pozyteczny, przyjemny (3), słuszny (4), spokojny, trwający [= trwały], wdzięczny (19), wielki, wierny, zacny; owoc okazować, rodić.

Fraza: »rołcie owoc« (2): żeł iełt ono rofkofłzne zyárno Páná łwego/ tu ná tey nędzney ziemi/ ktore on łobie włzczepił/ á połiał/ áby ł ciebie iemu rołł owoc ku łwiętey chwale iego *RejPos 54v, 172v*.

Zwroty: »(u)czynić, czyniący owoc; czynienie owocow« = *frictum facere PolAnt, Vulg; fructificare Vulg* [szyk zmienny] (15:4;2): Takotz od was kroleństwo bożeé będzie odięto/ a będzie dáno pogańom czyniącym owotz iego. *OpecŻyw* [61]; *MurzNT Matth* 21/43, *Luc* 3/8; *Leop A Esdr* 11/42; ktore [nasienie] pádło ná dobrą rolą/ tho iest ná wierne á na prawdziwe ferczá narodu ludzkiego/ iżby wczyniło wdzięczny owoc iemu. *RejPos* 64v, 59v; *WujJud* 190; *KarnNap* Dv; aby w ięzyku y náděciu płochego vmienia zbáwienie położyli/ á cnotę y czynienie owocow wiary porzucili. *SkarŻyw* A2; *CzechEp* 154, 339; *WerKaz* 301; Bo nas to nic nie ruży [słowo Twoje święte] choć wśyfcy słyżymy/ Owocow czći twej godnych z niego nie czynimy. *ArtKanc* K18; *WujNT Matth* 3/8, s. 12, 15, *Matth* 21/43, *Luc* 3 arg, 8; *PowodPr* 27, 30.

»owoc (po-, wy)da(wa)ć, podawający; owocu podawanie, wyda(wa)nie« = *fructum dare PolAnt* [szyk zmienny] (35:1;1:2): *KromRozm II c; KromRozm III* C8, 03 v; Tákowyc będzie iák drzewo przy wodach wśczepyone/ Ktorego listki nie zeschną zázwdy fą zyelone/ Tenći poda słuźny owoc zázwdy czáfu fwego *LubPs* Bv; Stąd wdzyęczny owoc podałz v fwiátá wśytkiego/ A sam ftániesz w ogrodzye v Páná fwoiego. *RejWiz* 194v; *BibRadz Ez* 15 arg, *Matth* 21/43, II 27b marg, 135d marg; *RejAp* 173v; *GórnDworz* Ff3; O niezczęfnalz to látoroł kthora poda táki płony owoc s siebie/ iż ma być odcięta od máćice tey/ tho iesth/ od Páná fwoiego *RejPos* 61; Lepieyći lepiej nieboraczku przez ten máły czás ftale á wiernie popracować w tey winnicy Páná fwoiego/ a podać od siebie wdzięczny owoc iemu cnotliwey wiary á ftałości fwoiey *RejPos* 61, 60 [2r.], 60v, 61, 61v, 62 [2 r.] (15); *KuczbKat* 355; *RejZwierc* 41, 259v; *WujJud* 68, 130; *RejPosWstaw* [412]v; *SkarŻyw* 536; Też słuźny owoc dawayćie/ á w cnotach fię pomnażayćie *ArtKanc* P5, 117, K18, P20; *WujNT* 52; *SkarKaz* 423b.

»owoc przynosić (a. przynieść)« = *fructum referre PolAnt, Vulg; fructum (a)ferre, fructum ferens PolAnt; fructum adferre, fructificare Vulg* [szyk zmienny] (34): Potem ci fą/ na dobryi ziemi wśiáni/ ktorzy słucaią słowa/ i przyimuią ié i przynofzą owoc/ to trzydzieści/ to fześdzieśiat a to lepak fto. *MurzNT Mar* 4/20, *Matth* 13/23, *Ioann* 15/2 [5 r.], 5; Ale áby w pokorze Páná Iezu Kryftá miśtrzá fwoiego náfládowáli/ owoc do kroleřhwá Bożego przynofili *KrowObr* 6, 5v, 59v; A cić zafię fą ktorzy w dobrą ziemię nafienie przyimuią/ kthorzy słucaią słowo/ y przyimuią/ y przynofzą owoc *BibRadz Mar* 4/20, *Luc* 8/14, 15; Ale co vpada ná zyemię dobrą/ tedy ci fą/ kthorzy dobrym á wiernym fercem słucaiąć/ záchowywáią w fobye słowá ony/ á owoc przynofzą w ćirpliwości fwoiey. *RejPos* 62v; Iż to nafienie ktore pádło ná prawdziwą rolą fercá człowieká cnotliwe⁸⁰/ wczyniło wielką rolkołz iemu/ iż fie przijęło w fercu iego/ iż mu przyniořło wdzięczny owoc v niego. *RejPos* 65, 59v; Tákże też y wy/ iestli we mnie będziecie mieřkác/ żadne⁸⁰ słuźnego owocu wczynić áni przynieść nie możecie. *RejPosWiecz*² 93; *WujJud* 100, 232v; *BudNT Matth* 13/23; *CzechEp* 118; *LatHar* 109, 738; A wśiany ná ziemię dobrą: iest ten ktory słuca słowá/ y rozumie/ y owoc przynofsi *WujNT Matth* 13/23; W tymći iest wvielbion Oćiec moy: iżbyście obfity owoc przynieřli/ y byli moimi wczniámi. *WujNT Ioann* 15/8, s. 56, *Mar* 4/20, *Luc* 8/14, 15, *Ioann* 15 arg (12).

»(roz)mnożyć (a. rozmnażać) owoc« [szyk zmienny] (4): abychmy tu thak nierofly iako płonę drzewa ktoreby niemnozyli zadnego pożytecznego owocu w winnicy twoiey *RejPs* 127; O fwiętařz to godziná/ ktorey godziny będzie kto záołam do they winnice Pánkfiey/ á iż táki owoc rozmnoży w niey/ zá ktory iest zgotowaná táka zaplátá iemu. *RejPos* 61, 60v, 61v.

»owoc (wy)puścić« (3): Bo gdzieć będzie zła y bezbożna wiara/ tedyć też pewnie nigdy z siebie owocow dobrych nie wypuści. *CzechEp* 57, 57; *ArtKanc* N8.

»zbierać owoc« = *fructum congregare PolAnt, Vulg* (2): A kthoryć żnie bierze zapłatę/ y zbiera owoc do żywota wiecznego/ áby y ten który sieie/ wefelił się łpołu z tym który żnie. *BibRadz Ioann* 4/36; *WujNT Ioann* 4/36.

Wyrażenia: »owoc(e) cnot, cnotliwych spraw« (2:1): áby s siebie wdzyęcne owoce cnotliwych łpraw zázwdy ku ćci á ku chwale Páńkiey okázowáli *LubPs* aa4 *marg*; *RejPos* 59v; łtoy ná mieýfcu/ á dobrze żyi/ á owoc cnot świętych/ y łkarb łobie zbieray *SkarŻyw* 353.

»owoce dobre« = *fructus boni Vulg* [szyk 7:6] (13): ktora [*sprawiedliwość Boża*] przychodzi ná wżytki/ ktorzy wierzą/ y owocami dobrymi oycá niebieskiego chwałá *KrowObr* 206v, 60; Ale mądrość która ieft zwierzchu/ napierwey tedy ieft włtydliwa/ potym łpokoyna/ łkromna/ vmowna/ z dobremi zgodliwa/ miłofierdzia y dobrych owocow pełna/ nie poładza/ y bes obłudności. *Leop Iac* 3/17; *BibRadz* II 135d *marg*; *RejAp* 173v; *WujJud* 130; *CzechEp* 57 [2r.]; *WujNT Iac* 3/17, 5. 52; *SkarKaz* 84a, 312b; Zołtáią [/rcrc(ycy)] tedy iáko ogrod bez wody/ y rola bez defzczu/ rodzić owocow dobrych nie mogą. *SkarKazSej* 687b.

»owoce dobrych uczynkow« (5): *RejZwierc* 259v; Azalż niewierzył/ że bárzo wiele tych ktorzy okrczeni łá/ á tak w Pána Chryłtułá przez wiarę włzczepieni/ iełfiże owocu dobrych vczynkow z siebie nie dawáią/ że będą wycięci y w ogień wieczny wrzuceni? *WujJud* 68, 68v, 100; *RejPosWstaw* 22.

»owoc miłości« (1): Dáy mi miły panie/ nigdy w bliżnim albo we mnie łamym ciebie wydatz/ a potwártzom moijm owotzu miłofci nieodmawiatz *OpecŻyw* 106v.

»owoc pokajania« (1): Aby się ludzie vználi/ á godne owoce pokáiania czyniąc krolełtwá niebieskiego przybliżenie przyimowáli *CzechEp* 154.

»owoc(e) (godny(-e)) pokuty« = *fructus poenitentiae Vulg* [szyk 17:1] (18): tam też iuz ma okazać owoc oney pokuty/ to ieft/ czo pyrwey zlie czynił przeciw przikazaniu bożemu tedy iuz ma dobrze czinic *SeklKat* X3v; A ten połt flufznie záchowany być ma: [...] dla chwały PÁńkiey pilnieýłzego łprawowánia/ dla czynienia godnych owocow Pokuty *WujJud* 190, 92v; A małż też łam z siebie ile być może/ czynić inne owoce świętey pokuty/ ćwicząc sie w flufzbie Bożey/ modłac sie nabożnie/ dawáiąc Iáłmużnę ludziom potrzebnym *KarnNap* Dv; *SkarJedn* 272; á czynił godne owoce pokuty zá niepráwości łwoie *WerKaz* 301; *LatHar* 109; Rodzáiu iáłzczorcy/ ktoż wam pokazał ábyście wćiekáli od przyłżłego gniewu? Czyńćielż tedy owoc godny pokuty. *WujNT Matth* 3/8; DOSYĆ VCZYNIENIE ábo godne owoce pokuty. Mát: 3.8. Luk: 3.8. 10. y 10. 13. *WujNT Yyyyy2, Matth* 3 *arg*, 5. 11, 12, 15, *Luc* 3 *arg* (10); Ieft świádectwo dobrej wiáry/ pokuty pierwłzy owoc iáko Ian Chrzciciel rádžil/ pomoc do oczyłcienia grzechow/ vprołżenie łkruchy łerdeczney. *SkarKaz* 278b.

»owoce religijey i nabożeńłtwá« (7): y [*Dawid*] łkacząc przed Arká/ owoce religijey y nabożeńłtwá łwego ku Bogu pokázował. *SkarKazSej* 679a.

»owoc sprawiedliwołci« (1): bo przemieniliłcie wólć ład/ á owoc łprawiedliwołci [*fructum iustitiae*] w piołyn. *BudBib Am* 6/12.

»stokrotny, setny owoc« [szyk 4:1] (4:1): O gdy duffa nábożná/ zakufi wonności świętego vboftwa/ święte czyftoci ij pokory [...]/ azáli nie ftokrotny owotz z lafki milégo Iezufa *OpecŻyw* 56; Tám żyemyá ná rodzáynym darnyu ftokrotny owoc czyftego páńfkyego náfyenya dawa *KromRozm III* 03v; *RejPos* 63; By twe Słowo pádało w nas iák w dobrá ziemię: abyfmy z niego owoc ftokrotny dawali/ á po śmierci w chwale twey wiecznie krolowáli. *ArtKanc* KI 8; Setny owoc przynofzáf panny y pánicy Bogu poświęceni: á gorący w miłości Bożey. *WujNT* 56.

»owoc święty« [szyk 1:1] (2): Gdzie prorok dawa znáf/ iż fynowie Boży máiáf podawáf z fiebie owoce święte ktoreby pochodziły z wiary *BibRadz Ez* 15 arg; *RejPos* 207.

»owoc warg, ust« = *fructus labiorum* *PolAnt*, *Vulg* (3:1): *KromRozm II* 13; wfpominamy/ y dziękuiemy Pánu Bogu/ offiáruiáf mu chwałę/ tho iefť owoc warg náłzych y ciála náłze włafne *KrowObr* 178v; Przez [!] niego tedy vftáháwicznie [!] ofiáruiemy Bogu ofiárę chwały/ tho iefťh/ owoc warg náłzych wyznawáiących imieniowi iego. *BibRadz Hebr* 13/15 [*przekład tego samego tekstu KromRozm II*]; *WujNT Hebr* 13/15.

»owoce wiary, z wiary« (5:3): iż gdy vtzynki fáf owoce wiary/ kthokolwiek vtzynkow dobrych nietzyni/ takowy niema prawdziwey y żywey wiary *KrowObr* 61; *BibRadz* *7; Wdzięczne á wonne owoce z wiary pochodzące *RejAp Ff2v*, 29v; ábyfmy thák Inádniey wydawáf s fiebie mogli owoce wiary náłzey godne *RejPosWstaw* 22v; *CzechRozm* 214; *SkarŻyw* A2; *SkarKaz* 423b.

Szeregi: »grona a owoc« (1): a ftharáiáf fie [*wierni Panu*] áby z látoroftli fwych podawáli przyjemne groná á wdzięczny owoc iemu *RejPos* 60v.

»kwiatki (a. kwiateczki) a (i, ani) owoce« (8): A toć fáf kwiatki á owoce ktore pochodzáf bárzo wdzięczne á bárzo wonne s tey wiary temu Pánu náłzemu. *RejAp* 29v; by teź tá wiará tylko lámá miáráf ftać iáko fucha gáfáf á kwiatków áni owocow to iefť dobrych á pobożnych fprow nie było około niey *RejAp* 173; *RejPos* 172 [2 r.], 172v, 173, 194, 267.

»pożytek a owoc« (1): [*Pan winnicę*] vfzczepić á rozmnożyć raczył/ bioráf fobye z niey wdzięczny pożytek á przyjemny owoc do krolefthwá fwoiego niebiefkiego. *RejPos* 58v.

»ziarna a owoc« (1): áby fie z niego [*ziarna Pańfkiego*] vmnożyłáf wiará/ miłość wierna/ fprawiedliwość/ ftałość/ miłofierdzie/ pokoy/ nádzieiá mocna o świętym Boftwie iego [...]. A thoć fáf nawdzięcznieyfze zyárná a naprzyemnieyfzy owoc v niego s tego náfienia iego. *RejPos* 54.

a. *O pomyslnych zdarzeniach w życiu Kościoła* (2) : Páweł w Tefalonice y w Berze wielki owoc w wierze Páńfkiey czyni *Leop Act* 17 arg.

Zwrot: »owoc puścić« (1): vwierzili [*żołnierze ruscy*]/y wfzyfcy ochrzczeni fáf/ á krew męczeńnicka [*św. Bonifacyusza*] táki owoc [*chrzest Rusi*] z ziemie puściłáf. *SkarŻyw* 576.

b. *Służący zhu: grzech, postępkí obrażające Boga; fructus* *PolAnt*, *Vulg* (9) : *BibRadz Sap* 4/5; Bo nie z gołychci tu fłow ma być fáf miárkowan/ ále z rzeczy fzczyrey [...]. Nie s ftotkich fłowek/ ále z owoczu gorzkiego á báfwánkow/ ktore oni páfzfčem iáko oná Rachel zákrywáiáf. *SarnUzn* H3; gdy látá dorofte przyftapiáf/ pokázuiemy iáwnie złégo drzewa nieśláfchetne owoce w myśli/ w mowie/ y w vczynkách náłzych *WujJudConf* 63v; *BudBib Os* 10/1; Abowiem gdyfmy byli w cielé/ namiętności grzechow/ ktore były przez zakon/ płużyły w członkách náłzych/ áby owoc przynofiły śmierci [*fructificarent morti*]. *WujNT Rom* 7/5.

Zwrot: »(wy)dawać owoc« (2): grzech tęto zły pierworodny/ ielcty łłczep barzo płodny. Re. Wydawa s łiebie owoce/ grzechy ciełkie a wftawiczne/ y telz potępia wiecznie *SeklPieś* 31v; *RejPos* 60v.

Wyrażenia: »owoce złe« (2): zakon zły grzechow [...] wnas owoce złe płodzy/ żądliwoścy k złemu rodzy *SeklPieś* 31v; *RejPos* 189v *marg.*

»owoc złościwych spraw« (1): A oná [winnica] łámá s łiebie [...] dawa płonę wino/ á bárzo niełmáczny owoc/ Pánu swoiemu/ złościwych łpraw łwoich. *RejPos* 60v.

8. Nagroda, wynik, rezultat, zysk, sens (150) :

a. *Korzystny wynik pracy, wysiłku człowieka; życia zgodnego z prawem bożym, wiary w Boga; fructus Vulg, PolAnt, Modrz* (90) : To gdy t.m. wczynylz bandzyelz myala łáłzke bozu, sławe wyelku, myłocz y blogołlawyenłstwo náłzce rozmnozenye dobre owoczu łwego. *LibLeg* 8/133v; *KromRozm I* B4, C4; *KrowObr* 5v; Nie ieltem táko włzeteczny [...] / áżebym z tych rzeczy owoc umiał bráć/ ktorzych korzenie łá w niebie umocnione *Leop* *B4v, *Eccli* 6/19, *Is* 27/9; *BibRadz Prov* 8/19; Fortunnieilzy był ięzyk bo ten włzytkim miły Ták zázwdy trwálłzy owoc dowćipu iulz [*lege*: niź] siły *MączKoch nlb* 12 [*idem KochFr* 82]; *RejAp* 173v; wy kthorzyłcie wyzwoleni od grzechu/ macie owoc wálz połwienęenie wálze. *RejPos* 261, 156v; Lecź wczynki dobre zázwłze mułzą z wiary/ iáko pewny owoc/ wyráłtáć. *WujJudConf* 110; Niech się zábawia [*ubogi*] iáka wćziwą robotą/ á owocu roboty łwey niech drugim wdziela. *ModrzBaz* [38]v; *SkarŻyw* 31; *StryjKron* 6; Owoce człowieczy/ ielł wyznánie wiary iego/ y wczynki obcowánia iego. *CzechEp* 37, 63; *KochFr* 82; Wiérłzów ci łwoich garsć niemałá niolę/ [...] Owoce/ iáko znam/ nie doyrzał do końcá/ Lecź téz podobno niémiał zpotrzeb łlońcá. *PudłFr* 15; *KochFrag* 49; Onći [*Chryste*] ielł twoią zálługá/ on zapłátá twoią/ on owocem twoim/on wzywánim/ on końcem. *LatHar* 279; *WujNT Rom* 15/28.

W przeciwstawieniu: »słowa zakonu ... owoce« (1): Figá tá [...] znáczyłá Zydy máiáce łłowá zakonu/ ále nie owoce. *WujNT* 89.

Zwroty: »owocu używać« (1): iź niemáłz tego człowieká ktorzyby winnicę ładził/ á owocuby zniey nie wzywał. Przeto godzi się y W.Mći tego to owocu winnice łwey wzywáć. *BudNT* a5v.

»owoc (wy)dawać« (2): nie térayże ich [*nauk*] proznowaním w Zurowicách/ áni ich gnułnością zákopyway v łiebie Domá: ále ich owoc ná łwiát wydaway *OrzQuin* E2; *SarnStat* 1004.

»owoc zbierać« [*szyk zmienny*] (3): iź rodziczny tháki owoc s łynow łwoich zbieráć mułzą/ iákiego łwym zbytniem dozwalánim im łwey woley náłádziłi á náłzczepili. *RejPosWstaw* [41⁴]; Terazby owoc zbieráć łwoiego łzczępienia: Y ráłowáć w záchwianiu mdłego przyrodzenia. *KochTr* 24; *CiekPotrOstr*)?(3).

Wyrażenia: »owoc(e) cnoty (a. cnot)« (3): *KwiatKsiąż* A4; *RejZwierc* 131; Rzeczpołpolita łpodziewa się tychże owocow cnoty [*virtutis fructus*]/ ktore od przodków wzięłá/ od potomków tákże wzięć. *ModrzBaz* [41].

»owoce nadzieje i miłości« (1): Y owłzem co łie Wierze przypiluię/ to łie nie czyni wględem łámey gołey wiary/ ktora v Bogá żadney odpłáty nie ma/ ále wględem tych owocow Nadzięie y Miłości/ ktore z niey pochodzą. *WujJud* 110v.

»owoce pokuty« (1): po nich [przykładach żywotów świętych] iako łucha ziemia po dełzczu cnotá włudziach buyno łie pułzczałá/ y owoce pokuty kwitnęły. *SkarŻyw* A2.

»owoc pracy (a. pracej)« (2): Abowiem mnie żyć iełt Chrifus: á vmrzeć zyłk. A iełłiż żywym być w ćiele/ to mi iełt owocem pracey [*fructus operis est*] *WujNT Philipp* 1/22; Wđdy kiedy zbierzełz owoc łwoiey pracey. *CiekPotrOstr*)?(3).

»owoc spraw [czyich]« (2): Da mieyłce włzelákiey litości/ ábowiem káždy bedźie pożywał owocu łpraw łwoich [*Omni eleemosynae fac locum, unusquisque enim secundum opera sua inveniet*] *BibRadz Eccli* 16/14; ábyś dał káždemu wedle drog iego/ y wedle owocu łpraw iego [*secundum fructum suorum*]. *BudBib Ier* 32/19.

»owoc sprawiedliwości« (1): A owoc łprawiedliwości [*Fructus autem iustitiae*]/ w pokoiu tymbywa łian ktorzy czynią pokoy. *Leop Iac* 3/18.

»owoc wiary« [szyk 3:1] (4): A takowe dobre vczynki/ łą owoczem/ prawdziwei/ nas włprawiedliwiaiáczey wiary *SeklWyzn* b4; *BibRadz 1.Ioann* 5 arg; Drudzy łą co śmieie całá gębá łola łide/ to iełt/ iż łą włprawiedliwieni przez łámę wiárę/ wołáią: á przedłię ładnych owocow wiáry tey nie pokázuią *CzechRozm* 223, 215.

Szeregi: »owoc i cel« (1): A to przykłádem Monárchów wielkich: Conłtántiná Wielkiego [...] y ten owoc y cėl nayprzednieyłzy łwych zwyciężtw [!] wpatrywáli/ áby w kołściele chwałę Bożá/ á w Rzeczypołpo. rzáđ dobry vczynili *SarnStat* *3.

»owoce i połtepkki« (1): Chociaż iá [wiárę] też y prawdziwi chwalcy Boży/ á wierni vczniowie Chriłtułowi poznawáią w drugich/ á to z owocow y połtepkow ich. *CzechEp* 56.

»owoc i (a, abo) pożytek (a. użytek)« [szyk 6:1] (6:1): Powiadał też że poczátek á korzen nauki iełth gorzłki, ale vżytek á owoc iey łłodki iełt. *BielŻyw* 89; A pilnie ten łzczep tey łtałey wiáry łwoiey okopyway y poleway tym Máýowym dzzem tą zupełná nádzieią łwoią/ vřrzyłz iákich owocow á iákich pożytkow s tego doczekáć mozełz *RejZwierc* 129, 129; Kędy widzilz że owoc y pożytek iáłmużny iełt pomnożenie włzelákiey łáłki w łprawiedliwołci y w dobrych vczynkách ku żywotowi wiecznemu *WujNT* 640, 518, 641; *SarnStat* 1004.

»owoc(e) a (i) uczyńki« (2): Zowoczú á zuvczinkow [!] mamy poznać kołcioł prawdziwy/ y też fałłziwy *SeklKat* Q2; *WujJudConf* 106.

α. *Objaw łaski bożej; dar boży użycwany człowiekowi przez Boga, nagroda w życiu przysłym; fructus Vulg, PolAnt* (36) : z owoczów vczynkow twoich nalići łie ziemia *WróbŻołt* 103/13; Stworzyłem owoc wárg pokoy/ pokoy onemu ktorý iełt dáleko/ y ktorý bliłko *Leop Is* 57/19; *BibRadz* II 9c marg; Iuż nam rozłiczne owoce poydą dziwnych rołkołzy onych ładnym okiem nie widánych od onego Máýełtatu Páńłkiego/ gdy będziemy włtáwicźnie patrzyć ná dziwná wielmożność iego. *RejAp* 188v; Podźcie włzyłcy do mnie ktorzy mnie prágniećie/ á náiedźcie łię owocow moich [*a generationibus meis adimplemini*]. *BudBib Eccli* 24/22[26], *Is* 57/19, 4.*Esdr* 7/13; Náłyć nas owocem łwégo Miłołsierđzia obłitego: A my do łwégo żywota/ Nie vznamy iuż kłopotá. *KochPs* 137; Szczęłłiwa/ práwi/ niepłodná y niepokalána/ ktorá nie vznáłá łożá w grzechu/ będzié miáłá owoc/ y ołobná chwałę miedzy dułżámi łwiętymi. *WerKaz* 293; *ArtKanc* K18v; *WujNT Ioann* 15/5, *Rom* 6/22; *SkarKaz* 83a.

W charakterystycznych połączeniach: owoce Ewanjelijej, miłosierdzia, nieśmiertelności, uczynkow, warg (2), zbawienia.

Zwroty: »owoc (wy)da(wa)ć« (2): [Pan Krystus] aż do końca zmorzon być chciał/ by wielki owoc z siebie wydał/ a swoią śmiercią wżyltkim żywot wieczny dał. *ArtKanc* D16v, P5.

»pożywać owocu« (1): będzielz pożywał owocu onych wdzięcznych zaślug y obietnic iego [Pana Jezusa]/ ktore tobie sprawił w człowieczeństwie swoim *RejAp* 20v.

»zbierać owoc« (1): Iá powiedám ij mowię wám/ podnieście oczi waślé/ a obezrzycie królewstwa ijętz iuż sie bieieią ku zniwu/ a kto źnie zapłatę bierze ij zbierá owotz/ żywot wieczny *OpecŻyw* 50v.

Wyrażenia: »owoce (a. owoc) Ducha (Świętego), duchowne« = *fructus spiritus Vulg* [szyk 11:1] (9:3): *KromRozm I* B3v [3 r.]; *GrzegŚm* 32; Owoce zaś duchowne maż opiláne/ *Gal*:5. v 22. y ná infzych mieyscach. *CzechRozm* 241; Dwanaście owocow Duchá S. Tak ie Apoštoł Páweł do Gálátow w piątym wylicza *LatHar* +++, 35; A owoc Duchá iest/ miłość/ wefele/ pokoy/ cierpliwość/ dobrotliwość/ dobroć/ niekwápliwosć/ cichość/ wiará/ mierność/ wstrzymięźliwość/ czyłtość. *WujNT Gal* 5/22; boć owoc światłości [*fructus enim lucis*] (*marg*) Duchá. G. (-)/ iest we wżelákiey dobrotliwości/ y w spráwiedliwości/ y w prawdzie. *WujNT Eph* 5/9, *Gal* 5 *arg*, *Yyyyyv*; *SkarKaz* 351a.

»owoc sprawiedliwości« = *fructus iustitiae, pacatissimus Vulg* (4): Drzewo krzyżá twego Ceder trwały wiecznie/ Niech/ w dobrym vmyśle/ chowa mnie státecźnie/ Owoc/ niechay we mnie trwa/ spráwiedliwości *GrabowSet* N3v; żebyście byli szczerymi y bez obrażenia ná dzień Chriftułow. będąc nápełnieni owocu spráwiedliwości przez Iesufá Chriftułá/ ku chwale y czci Bożey. *WujNT Philipp* 1/11, *Hebr* 12/11, *Iac* 3/18.

Szeregi: »dary i owoce« (1): A przy takim z łálki twej Boskiej opátrzeniu/ spráw to/ áby się takie dary y owoce w sercu moim krzewiły y rozmnażáły *LatHar* 35.

»owoc i skutek« (1): A Iżbyłmy poznać mogli tho osobliwe á bárzo wielkie dobrodzieystwo Boże przeciwko nam/ tedy nam dawa Bog Duchá swego świętego/ ktorego owoc y skutek [...] iest wierzyć w Bogá/ y w Krytułá iego *BibRadz* *6v.

»owoce i uczynki« (1): Duch Święty ktory w onym tżlowieku nie proznuie/ ále owoce y vtzynki s siebie wypużtza dobre ktore się Pánu Bogu podobaią. *KrowObr* 45v.

β. *Rezultat pracy pszczół* (1) : Máła rzecz miedzy robaczkámi pżczołá/ mowi Mędrzec/ á początkiem flodkości iest owoc iey. *SkarKaz* 84a.

b. *Godny potępienia zysk, wynik złego postępowania, błędnego nauczania; fructus Vulg, PolAnt; frux Vulg* (60) : Po czymże nas Pan Krytus vczy fáłszywe proroki poznáwác? (-) Zowocow. *KromRozm I* B3v, B3v *marg*, C4 [2 r.], C4v, D2, D3, E2; Popáli frogim ognym ty sprófnie grześlniki/ Wytráci owoce ich á z gruntu wywroci/ Y potomstwo wżyltko ich też w niwecz obroci *LubPs* F, F *marg*; Iá was kárác będę według owocu wynálákwow wálznych/ mowi Pan/ á zápalę ogień w lefie wálzym/ y popáli wżyltko wżędy okolicźnie. *BibRadz Ier* 21/14; *OrzRozm* Bv *marg*; *KochSat* A3v; Thu widziem iákie to owoce s tey náuki płyną/ Y owłzem przydzie do tego/ że Syná Bożego przełtáną chwalić *SarnUzn* H5, H5v; Y owoce požádlivosti twoiey iuż wżyltko odpádló od ciebie *RejAp* 151; *RejPos* 124, 190v, 245; wżywaycie wy iáko chcecie wálzney roftárgáney y rozerwáney [*spowiedzi*]/ á obáczcie

iákie owoce z they wáfzey łpowiedzi pochodzą. *WujJud* 89, 69v, 89v *marg*, 134; *BudBib Ier* 6/19, *Mich* 7/13; Lecż my iuż widziemy go [*Antychrysta*] z łáfki Bożey/ y znamy go: á to z owocow/ mow y połtępkow iego. *CzechEp* 354; *NiemObr* 130; *GrabowSet* V3v; Owoce záfie żywotá y obyczáfow Haeretyckich łá; Odfáfpienie od wiáry/ y oderwáfnie od kołciołá powłzechnego. Niezgody miedzy nimi. *WujNT* 31, 31 [4 r.], *Apoc* 18/14; *PowodPr* 42 *marg*.

Ze zdaniem przydawkowym [w tym: że (4), iż(e) (2)] (6): Trzeći owoc/ że Syná czyniá bez pochyby mnieyfzym dáleko nád Oycá. *SarnUzn* H2v; Ołmy owoc tey náuki/ iż przydzie do thego/ że łie będzim iteż mułimy krzćić znowu *SarnUzn* H5v, H4, H4v, H5, H5v.

W charakterystycznych połączeniach: owoc(e) brzydki (3), chęci niewstydlivej, fałszywego proroka (2), głupiej gorliwołci, kacerstwa, kłamlive, Lutrowe, Lutrowej nauki, požądliveołci.

Zwroty: »owoc dawać« (1): Nie taki grzełznicy owoc dawaia, ale będa odrzuceni od oblicza bożego tak lekce iako proch *WróbŻółt* B2.

»owoc (na)rodzić« (2): *KromRozm I* K2v; A ietże też kołcioł ten kołciołem Bożym prawdziwym/ ktory z łiebie táfki owoc rodzi? Nie tułżę. *CzechEp* 97.

»owoc szczepić« (1): Obraz żywotá małz wyráfony: Y ná niepewnym grunćie łádzony: Zbóyce/ wydziérscy go obtoczyli/ Swóy wáfny owoc ná nim łczępili. *ZawJeft* 31.

Wyrażenia: »grzechu owoc« (1): którego grzechu owoc inłszy nie iet/ iedno włtyd/ poháfńbienie [...] / łmierć *BiałKat* 216.

»owoc matactwa« (1): Z oráfliłcie niepobożnołć/ żęliłcie niepráwołć/ iedliłcie owoc mátactwá [*comedistis frugem mendaci*] *Leop Os* 10/13.

»owoc niepobożnołci« (1): to źiele złęgo náłienia/ iáko wielki owoc niepobożnołci [*fructum impietatis*] vrodziło *Leop 4.Esdr* 4/31.

»szkodliwe owoce« (1): Dołwiadczyli tego y gołpodarze/ ktorzy wielką zdráfę y niewiáfę wczeládzi wáfney potym poználi/ y łzkodliwe owoce tey nowey łpowiedzi y Ewáfngeliey przeklináli. *WujJud* 89v.

»owoc zły (a. nagorszy)« [*szyk* 8:3] (11): *KromRozm I* C4v; Mala mens, malus animus proverbialiter usurpatum, Złe plemię/ zły owoc/ zła myłł/ złę vczynki. *Mącz* 216b; Pirwłzy tedy owoc zły s tey náuki pochodzi *SarnUzn* G8v, Hv, H4, H4v, H5v, H6v; *RejPos* 64v; *Grzegłm* 33; *GrabowSet* Q2.

Szereg: »vczynki albo owoce« (1): iż tu ná tym mieyłcu v Páfłá ciáło znáfionuie cáfego człowieká cíielełnego z vczynkáfmi álbo owocáfmi iego złými *Grzegłm* 33.

9. n-loc Miejscowołć (1) :

Zestawienie: »Gora Owocow« = *Har Magedon*, miejscowołć leżáca u podnóża *Karmelu* (1): Zebráli łie tedy ná mieyłce/ kthore iet rzeczono po Zydowłku *Armágedon*, (*marg*) Niektórzy wyładáfia to łłowo Gorę owocow/ á rozumieáf kołcioł Boży/ á drudzy záfie rozumieáf mieyłce niektore gđie przywiedźione będa niewierne kłiáfżetáf/ áby táf zdráfá Diabelłkáf zginęli. (–) *BibRadz Apoc* 16/16.

*** *Bez wystarczáfcego kontekstu* (2) : Fructus, Owoc Pożytek. *Mącz* 138a; Fructus – Pozitek, ouoc. *Calep* 437b.

Synonimy: 7.a. *pożytek*; b. *grzech*; 8. *cel, pożytek*.

Cf OWOCORODNY

TG